

JULIJ

LA VIDA ESPIRITUAL

1980

QUONIAM
EVANGELIUM

Jesús se prolonga en la Iglesia

Jesús murió para congregar en la unidad a los hijos de Dios que estaban dispersos, nos aclara san Juan en su Evangelio. Para congregarlos en una comunidad de fe, de oración y de amor, cuyo fundamento es Jesucristo. Esa comunidad es lo que llamamos "Iglesia", que significa "asamblea". Nos referimos a la Iglesia con "mayúscula", la que da su nombre al edificio donde se congregan los creyentes en Jesús, que es la iglesia "minúscula".

En realidad, no todos los que pertenecen visiblemente a la Iglesia están cerca de Dios, ni todos los que no integran la Iglesia visible están lejos de El. A los que se gloriaban de ser hijos de Abraham y creían que eso bastaba para salvarse, Juan el Bautista les dijo que hasta de las piedras, Dios puede hacer surgir hijos de Abraham. Hay una Iglesia "invisible" que no se "calcula" con estadísticas.

Pero el mismo Jesús quiso prolongarse y vivir en esa comunidad de creyentes, que lo reconocen como el único Señor y se reúnen en su Nombre para glorificar a Dios. Y quiso hacer de la Iglesia su Cuerpo y el Templo de su Espíritu. **Ustedes son el Cuerpo de Cristo. Ustedes son Templo de Dios, y el Espíritu de Dios habita en ustedes**, aseguraba san Pablo a los primeros cristianos.

Pregovori o dnevu

Ni dan tako dolg, da bi ne bilo večera. (slovenski)

Dan ima oči, noč ima ušesa. (angleški)

Jutri je pogosto najbolj zaseden dan v tednu,
dobro porabi današnji dan. (španski)

Ako je kratek dan, dolgo je leto. (slovenski)

Včera, danes, jutri — trije človekovi dnevi. (kitajski)

Zjutraj ne bodi gotov, da boš videl večer,

in zvečer ne bodi gotov, da boš dočakal jutro. (arabski)

Dan je oče dneva, noč je mati misli. (italijanski)

Počakaj do večera, da boš pohvalil dan,

in počakaj do smrti, da boš pohvalil življenje. (latinski)

Na 1. strani: Rafael: Marija na stolu z Jezuškom
in malim Janezom Krstnikom.

DUHOVNO ŽIVLJENJE

LETO 47

JULIJ 1980

Bodimo luč v družini, v skupnosti, v svetu!

„Tako naj sveti vaša luč pred ljudmi, da bodo videli vaša
dobra dela in slavili vašega Očeta, ki je v nebesih.“ (Mt 5)

LUČ V DOMAČI DRUŽINI!

Slava očeta naj se razodeva pri začetkih življenja. Ljubezen do otrok
bodi presvetljena po resnični dobroti Očeta luči. Skrb za življenjske
potrebe družine naj bo prežarjena z upanjem v Njega, ki ima vedno
čas, da skrbi tudi za lilije na polju. Pod udarci trpljenja naj se iskri
vera družine — Cerkev v malem.

Otroci pa razveseljujmo očeta in mater, da v njunih očeh luč nikdar
ne zamre ob pogledu na nas.

HRANIMO LUČ V SLOVENSKI VERSKI SKUPNOSTI!

Niste luč, če ne ravnate kot otroci luči. Prejemate, da boste med
ljudmi, v sredi potreb, v težavah skupnosti, v veselju in bolestitih so-
odreševanja, v grenkih odločitvah in zmagoslavnih trenutkih. — Luč
je blaga, ne boli; luč tipa za zadnjimi teminami, si ne stavlja meja in
pregraj; tema je ne použije, utaplja se le v močnejši luči, soncu —
Kristusu, Očetu. Zato se ne prevzema, le sveti, blagodejno sveti. Ko
ugasnejo velike luči, mora posvetiti mala vžigalica. Nekdo ima dol-
žnost skrbeti, da v skupnosti ne ugasnejo, ne prva ne zadnja. Ti in
jaz!

LUČ MED NARODI SVETA!

Vsemu našemu rodu je leto 1945 ukazalo obrat v novo smer... Bog obrne! Zaklad vere našega naroda nosimo s seboj po svetu in ga predajamo mladim rodovom. Kot posamezniki smo le lahko lučice, kot verska skupnost močna luč. Krščanstvo slovenskega naroda je dozorevalo tudi zato, „da sveti vaša luč pred ljudmi“. Topla in neprisiljena luč tistim, ki jim bo božja naklonjenost bliže po naših nerodnih besedah in neznatnih dejanjih. Iz hvaležnosti, ki sega tisoč let nazaj do svetih bratov Cirila in Metoda, prižigajmo luč med narodi, med katerimi brlé plamenčki naših slovenskih življenj.

Milan Magister

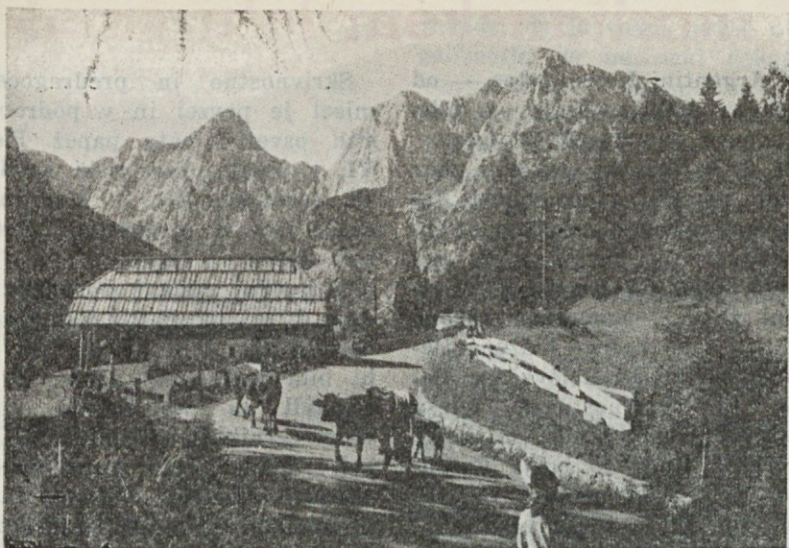
ČLOVEK NE ŽIVI SAMO OD KRUHA

Razsvetljen z besedo odrešenja
se zaveš,
da si božji otrok, Jezusov otrok,
da si otrok Svetega duha.
Zaveš se,
da si človek,
človek, ki ne živi samo od kruha.

Minljiv si, a s podarjeno večnostjo v svoji duši,
vedno znova si mučen, a z božjo ljubeznijo spet pozdravljen,
kolikokrat si poražen, a z Jezusovim vstajenjem spet zmagovit,
velikokrat si oslepljen, a z dotikom Svetega duha spet spregledaš,
stalno se približuješ in oddaljuješ
Smislu vseh smislov,
Bistvu vseh bistev.

Človek si in božji otrok,
človek si, ki ne živi samo od kruha,
zato nočeš nikogar mučiti, oslepariti, poraziti in ubiti,
noben sočlovek ne postane žrtev tvoje nečlovečnosti,
ti hočeš drugim pomagati, kot je Jezus tebi pomagal,
ti hočeš razsvetljevati teme človeškega srca in duha,
Sveti duh — duh Vsemogočnega je tvoj ključ do resnice,
je tvoja pot od sveta do neba.

Milena Merlak

NA ZADNJI DEL BINKOŠTNE NOČI

Dokler mi krvni pritisk ne bo likvidiral možganov,
hočem umreti s smehlajem na ustnicah,
da vrtnice se s trepetom skrivajo v svilno pahljačo;
tudi da prvi je mesec srebrno plah.

Oči bom torej zapri — večnost je polna svetlobe.

Smeh, da sem zadnji romantik, se bo razbil
na koščke stare japonske vaze, od splošnosti nore.

Hočem odnesti s seboj šelestenje svil.

Saj vem, kako se iz gnoja dvigajo vrtnice k nebu,
tóliko bolj čudovite, ko v noč dehtë.

In vem za kamen in ples luči, da pomagata mescu
v čolnu veslati skoz molk naravnóšt v srcé.

Ves svet sestavljajo delci, delci vsak s svojim imenom;
k sebi nas vabijo, zmeraj lahkó si gost.

Zakoni vežejo delce, delci ustvarjajo z delom;
roža je delo, in mesec, in srčna kost.

Ob mostu v ribiški vasi žena in mož se držita,
žena na poti do ladje za bolnico.

Kljub tvorju hočeta dete; pene žaré, kjer stojita.

Mesec se sklanja nad vrtnice s kanglico.

V marijanskem letu smo!

V Argentini živimo letos — od lanskega oktobra dalje — dobo narodnega marijanskega leta.

Že 2. vatikanski cerkveni zbor je zelo poudaril pomembnost Marijinega češčenja. V dogmatični konstituciji o Cerkvi v 8. poglavju, člen 54 pravi: „...Cerkveni zbor... namerava skrbno osvetliti takó nalogo blažene Device v skrivnosti učlovečene Besede in skrivnostnega telesa (Cerkve) kakor tudi dolžnosti odrešenih ljudi do božje Porodnice, Kristusove matere in matere vseh ljudi, zlasti vernikov.“

V duhu posodobljenja Cerkve, ki ga je kot vodilo za poživljeno in poglobitveno njeno delo postavil papež Janez XXIII., je 2. vatikanski cerkveni zbor med drugimi važnimi in sodobnimi verskimi razpravljanji in smernicami v omenjeni konstituciji o Cerkvi ponovno ugotovil Marijino poslanstvo, ji dal v prenovljenem krščanskem bogoslužju (v liturgiji) mesto, ki ji pripada, in pokazal pot za posodobljenje njenega češčenja v molitvi ter v posebnih pobožnostih, ki so ji že po tradiciji posvečene. Posebno je važna razlaga Marijinega poslanstva s kristološkega vidika, se pravi z gledanja na njeno božje materinstvo, ko je pristala, da kot devica postane mati božjega Sina in s tem soodrešnica vsega človeštva.

Skrivnostno in predragoceno misel je povzel in v podrobnostih osvetlil nato papež Pavel VI. v svoji „Apostolski spodbudi (ekshortaciji) o Marijinem češčenju“, ki je izredno pomembna, jasna in bogata.

V uvodni razlagi slovenske izdaje k tej papeževi ekshortaciji beremo zelo tehtno misel, ki naj bi bila vodila sv. očeta, da je sestavil ta vzpodbudni poziv vsem vernikom v Kristusovi Cerkvi. Takole pravi pisec uvoda: „Bogati koncilski nauk o Mariji in njeni vlogi v odrešenjski zgodovini dejansko **še ni prešel** (podčrtali mi) v življenje Cerkve ali vsaj veliko premalo. Ta položaj ima pred očmi — in ga hoče zares izboljšati — ekshortacija Pavla VI. v svojih treh delih.“

In pisec uvoda navaja tudi besede svetniškega kardinala Newmana, ki je zapisal: „Če pregledamo Evropo, bomo v celoti našli, da so prav tisti narodi in dežele izgubili svojo vero v Kristusovo božanstvo, ki so opustili pobožnost do njegove Matere — in da so z druge strani tisti narodi, ki so bili najbolj goreči za njeno čast, ohranili vero.“

Toliko iz navedenega uvodnika.

Ob teh besedah bi se pač dalo mnogo razmišljati, razpravljati in pisati vprav o našem slo-

venskem narodu. Pa to ni trenutno namen teh vrstic. Bilo bi pa zelo primerno, ko bi se temu posvetili v mesecih marijanskega leta!

Sv. oče Pavel VI. sam pravi na začetku svoje ekshortacije, da je njen namen, „da se — to še prav posebno — poživi češčjenje bl. Device Marije.“

Latinskoameriški episkopat je na svojem 3. glavnem zasedanju v Puebli razpravljajal o najvažnejšem sodobnem verskem problemu, o evangelizaciji v sedanjosti in prihodnosti v Latinski Ameriki. In povsem razumljivo je, da so škofje v svojih uradnih dokumentih tudi poudarili skrivnostno misel o Marijinem poslanstvu in njenem češčanju ter dali v ta namen potrebne in primerne smernice.

V čl. 303 pravijo uradni dokumenti konference: „Cerkev se

zaveda, da je važno vršiti evangelizacijo ne na neki dekorativen (okrasen) način, kot z nekim površnim firnežem (Pavel VI. v Evangeliji nunt.). Ta Cerkev se obrača k Mariji, da bi evangelij postal bolj meso, bolj srce Latinske Amerike... Naj bi Marija na tej poti bila zvezda vedno se prenavljajoče evangelizacije (Pavel VI., istotam).“

Končno pa je zdaj argentinski episkopat za našo Argentino določil, da kot glavni pripomoček k evangelizaciji Južne Amerike oz. Argentine po smernicah konference v Puebla posebej praznujemo letos argentinsko Marijino leto, ki naj bo posvečeno obnovitvi in poglobljenemu spoznavanju Marijinega poslanstva in posodobljenju njenega češčanja v liturgiji ter v ljudski pobožnosti. Vse to celotno češčjenje naj doseže svoj vrhunec za sklep na marijanskem kongresu v Mendози.

Izredno lepo in zgoščeno je te misli povzel sv. oče Janez Pavel II. v molitvi, ki jo je na prošnjo pripravil prav za naš marijanski kongres.

„Sveta Marija, Devica in Mati, Gospod te je blagoslovil bolj kot vse žene na svetu; z velikim veseljem proslavlja naš narod tvojo slavo.“ Tako pričanja sv. oče molitev v imenu Argentinecev.

Omenja njeno deviško božje materinstvo in z žrtvijo njenega lastnega Sina na križu njeno sodelovanje pri odrešenju vsega člo-

veštva ter njenega materinstva nas vseh. Ob njenem vzoru matere v sv. Družini jo prosi, naj bo priprošnjica našim družinam. Prosi jo pomoči za naše zgledno življenje v ljubezni do bližnjega in ji zagotavlja „počeščenje in hvaležnost tega argentinskega naroda, ki je skozi vso zgodovino doživljal učinkovitost tvoje mogočne priprošnje.“

Argentinsko marijansko leto je brez vsakega dvoma tudi zadeva nas vseh slovenskih zdomcev v Argentini! Tudi mi, ki smo bili pod njenim varstvom rešeni iz brezbožne komunistične krvave revolucije v naši domovini, lahko že nad trideset let v miru in svobodi z našimi družinami pod njeno zaščito živimo svoje tradicionalno krščansko življenje v tej novi domovini.

Zato je naša najsvetejša dolžnost, da se tudi mi, prav kot slovenski zdomci, zavemo svoje tisočdvestoletne krščanske preteklosti, na katere začetku se sveti Marijina cerkev pri Gospe Sveti na Koroškem.

Skozi vse marijansko leto se skušajmo poglobljati v poznanje Marijinega odrešenjskega poslanstva; častimo jo v molitvah, zlasti naših skupnih družinskih molitvah, priporočajmo njeni priprošnji in zaščiti našo usodo v zdomstvu in naše brate in sestre v Sloveniji, priporočajmo njemu varstvu našo novo domovino ter ostanimo zvesti in vztrajni v gojitvi naših prelepih in tako pri srčnih Marijinih pobožnosti, ki smo jih prinesli s sabo od naših dedov!

Prof. Božidar Bajuk

EVHARISTIČNO SLAVJE

V apsidi

slika Pantokratorja

Tebe

govori.

Tvoj motnordeči glas,

Tvoje gibe

v mojih globinah

budi.

Tvoja slika

vame teži,

moje dno

ji naproti hiti,

sliko govori,

Tebe govori,

slika je v meni,

jaz v nji.

Beseda pisma

ob oltarju

Tebe

govori,

v rdečkasti soj

mojega dna

strmi,

vanj hiti,

ga prepaja,

se s Tabo,

Besedo,

spaja,

izpred

oltarja
v modrikastosivi
zrak doni,
v mojem dnu
zamolklordeče
govori,
žari.

Čisto znamenje
kruha in vina na mizi
Tebe
govori,
Tvoje
kot zrelo zlató navzoče
rešenje slavi,
Tvojo prisotnost
skriva,
a jo hkrati
golči.
In ko prejmem kruh,
ko pijem vino,
tudi znamenje
temnordeče
zažari.

BLAGOR UBOGIM

Blagor ubogim,
ki jih veže
eno samo:
luč
njihovega
poslednjega dna
z Mojim glasom
v njej.

Blagor ubogim,
ki v tej luči
in v tem glasu
rasto
v eno samo:

v Moje
kot žgano zlató
čisto,
v motni rdečini
zblestevajoče
bivanje.

Blagor ubogim,
ki iz tega
zblestevanja
živé
mojo edino
postavo:
krvavo
poveličano
službo
ceste.

Blagor ubogim,
ki v tej službi
ljubijo svet,
pesem dóma v njem,
lépo mirno
belino ladij,
tuj metró
v kalnomodrem,
vso svetlobo
in igro cest,
a jim zvestoba
do zadnje luči,
do motnordečega glasu
nikdar
ne zamre.

Blagor ubogim,
ker so z Menoj
in v Meni
z vsem,
blagor ubogim,
ker so posedli
zemljo.

Vladimir Truhlar

Prvi intervju

nadškofa Šuštarja z „Družino“

Gospod nadškof, malo pred vašim imenovanjem za ljubljanskega nadškofa je pri Mohorjevi družbi izšla vaša knjiga o prenovi v Cerkvi. Dolga leta vašega dela v Švici so bila tudi posvečena prenovi. Kakšne so v tem trenutku naloge prenove v Cerkvi na Slovenskem?

Najvažnejša naloga bo najbrž ta, da se Cerkev na Slovenskem zaveda, kako potrebna je prenova, in da si zanjo nenehno prizadeva. Knjiga, ki jo omenjate, je nastala iz izkušenj in opazovanj škofijskih sinod v raznih evropskih deželah. V njej sem hotel opozoriti na različne razsežnosti prenove in tako prispevati k razširjanju našega obzorja. Prenova zajema posameznike in njihovo življenje kakor tudi ustanove in njihovo delovanje. Tudi v Cerkvi na Slovenskem oboji, posamezniki in ustanove, potrebujemo prenove.

Kar zadeva vsebino prenove, pa vidim prvo nalogo v poglobitvi osebnega verskega življenja pri vsakem posamezniku, kar pomeni še večjo povezanost z Bogom v veri, upanju in ljubezni in še večjo pripravljenost služiti ljudem

v nesebični ljubezni. Čim bolj bo Cerkev — se pravi vsi kristjani, škofje, duhovniki in laiki, redovnice in redovniki — zvesta evangeliju in Kristusovemu naročilu, ali z drugimi besedami, čim iskreneje si bomo prizadevali, da bi res hodili za Kristusom, tem bolj bo prenova v Cerkvi postajala resničnost

Seveda moramo računati z dolgotrajnim dinamičnim življenjskim procesom, ki ne bo nikdar dokončan. Cerkev je vedno na poti in tu na zemlji nikdar že na cilju.

Kaj boste za prenavo naredili kot ljubljanski nadškof in slovenski metropolit? Katere naloge vodstva Cerkve na Slovenskem so po vašem mišljenju v ospredju?

Z vsemi močmi si bom prizadeval, da bi prenova kot dogajanje čim bolj zaživela ter dosegla in zajela čim več ljudi. Škoda bi bilo, če bi dokumenti prenove, ki jih že imamo ali jih bomo še pripravili, ostali samo na papirju. Treba je buditi zanimanje za življenjsko moč in življenjske vrednote Kristusovega evangelija, ki jih želi prenova poživiti najprej pri duhovnikih in redovni-

kih, a nič manj pri laikih, posebno pri mladih.

Vodstvo Cerkve na Slovenskem ima po mojem mišljenju nalogo odkrivati in kazati pot v prihodnost. Biti mora pogumno in vlivati zaupanje za krščansko življenje iz svobodnega osebnega prepričanja. Podpirati mora medsebojno soštovanje, razumevanje, sodelovanje in ljubezen. Pa še to. Kar vodstvo Cerkve želi in pričakuje od drugih, mora najprej uredniti samo ali si vsaj iskreno prizadevati za to.

Kakšno vlogo v prenovi pripisujete župnijskim pastoralnim svetom?

Zelo veliko in pomembno. Župnijski pastoralni sveti kot strogo cerkvena in verska oblika sodelovanja laikov v Cerkvi zbirajo ljudi, ki sprejemajo svoje odgovornosti v Cerkvi. To so kristjani, ki so se zavedeli ali pa so vsaj na poti k poglobljeni zavesti, kaj jim v življenju pomeni krst, birma, evharistija in zakrament sv. zakona, če so poročeni.

Od župnijskih pastoralnih svetov pričakujem, da bodo nosilci preнове in da bodo še druge pridobivali za sodelovanje v Cerkvi. Ker se v naši družbi tolikokrat poudarja načelo, da zaradi verskega prepričanja in delovanja ne sme biti nihče izpostavljen pritisku ali zapostavljanju, sem prepričan, da bo res tako in da bomo našli vedno več vernikov,

ki bodo pripravljene sodelovati, pa tudi vedno več duhovnikov, ki bodo znali vernike na primeren način pritegniti k sodelovanju pri prenovi.

Kaj bi v tem pogledu priporočili slovenskemu verskemu tisku in še posebej našemu tedniku Družini?

Da čimbolj pozorno spremlja dogajanje in življenje v Cerkvi doma in po svetu ter ustrezno poroča o vprašanjih, ki zanimajo današnjega človeka. Iskati mora odgovore na ta vprašanja in pisati o različnih oblikah krščanskega življenja. Širiti mora obzorje, poglobljati zavest osebne odgovornosti, utrjevati krščansko prepričanje in pomagati pri razvoju medsebojnega razumevanja in spoštovanja do vseh. K sodelovanju mora pritegniti vse, ki jim gre za resnico, pravico, mir, svobodo in sožitje v ljubezni.

To se mi zdi posebno važna naloga slovenskega verskega tiska. Dalje vidim njegovo poslanstvo v tem, da išče in daje odgovore na tista vprašanja, ki verne ljudi v našem času in prostoru najbolj zanimajo. To ni lahka, je pa lepa in privlačna naloga, ki zahteva pri urednikih in izdajateljih uredno razvit čut za znamenja časa in potrebe ljudi, pa tudi globoko zakoreninjenost v veri in občestvu Cerkve.

Cerkev na Slovenskem živi in deluje v družbi s socialistično

samoupravno ureditvijo. Na katerih načelih — poleg znanih iz zakonodaje — naj bi po vašem mnenju slonela razmerja med Cerkvijo in socialistično samoupravno družbo?

Ta načela so v zadnjih letih ponovno povedali zastopniki naše družbe kakor tudi katoliške Cerkve. Ne mislim jih ponavljati. Želim poudariti le tole: Odločilnega pomena se mi zdi medsebojno spoštovanje kljub različnim osebnim prepričanjem ter priznavanje in uveljavljanje svobode vsakega posameznika. Vse te svoboščine jamči naša ustava in mednje šteje tudi svobodo vernih in Cerkve. Gre za resnično in dejansko enakopravnost, ki jo na vseh področjih zagotavlja naša zakonodaja.

Važna se mi zdi tudi obojestranska pripravljenost za reševanje odprtih vprašanj v odkritem, neposrednem in stvarnem dialogu, sodelovanje vseh ljudi dobre volje za boljše, bolj človeško in srečnejše življenje, za mir in sožitje na temeljih pravičnosti, poštenosti in skrbi za človeka in skupni blagor.

Cerkev v naši družbi ne išče in ne mara nobene oblasti na svetnem področju. Ne želi si nobenih privilegijev in spoštuje avtonomijo svetne družbe. Želi le služiti človeku in svobodno oznanjati evangelij. Svojega nauka noče vsiljevati nikomur, hoče pa odkrito uveljavljati in braniti

tudi pravico vsakega občana, da se svobodno odloči za krščansko prepričanje in po njem živi.

Menim pa, da razmerje med Cerkvijo in socialistično-samoupravno družbo pri nas ni zgolj vprašanje načel, temveč prav tako praktičnega izvajanja teh načel v vsakdanjem življenju. Z načeli ni mogoče vsega vnaprej rešiti, čeprav so temeljnega pomena. Kjer so načela jasna in kjer sta obe strani sprejeli tudi njihovo razlago v istem smislu in duhu, tam, se mi zdi, je mogoče odkrito in v medsebojnem razumevanju reševati vsa odprta vprašanja. Glede tega sem realističen optimist in upam, da ne bom razočaran.

Kako ocenjujete sedanje stanje teh odnosov?

Menim, da je sedanje stanje odnosov treba oceniti pozitivno, posebej če ga primerjam z drugačnimi situacijami po svetu. Veliko zaslugo za to ima pokojni nadškof dr. Jožef Pogačnik in še mnogi drugi, ki so si iskreno prizadevali, da bi bili odnosi urejeni in dobri. To jim je uspelo doseči v veliki meri, kljub posameznim težavam in nekaterim še odprtim vprašanjem.

Sam bom šel po tako začrtani poti naprej in si bom iskreno prizadeval za urejene in dobre odnose na vseh ravneh in v vseh vprašanjih. Preizkusni kamen urejenih in dobrih odnosov je, ka-

kor je znano, vsakdanje življenje in reševanje čisto konkretnih vprašanj. Ob mojem imenovanju in posvečenju za ljubljanskega nadškofa so mi najvišji predstavniki družbe v tolikšni meri izrazili željo in upanje po dobrih odnosih med Cerkvijo in našo samoupravno družbo, da z zaupanjem gledam v prihodnost. Moj pogled je sploh veliko bolj usmerjen v prihodnost kakor v preteklost.

Ali vidite še kakšna odprta vprašanja, ki bi jih bilo treba rešiti?

Takšnih vprašanj je v vsakdanjem življenju cela vrsta in treba jih bo vedno znova sproti reševati. Mislim pa, da to nikogar ne presneča. Kdor računa s konkretnimi ljudmi in njihovimi različnimi prepričanji in pogledi na življenje, kdor se zaveda, da se življenje in družba nenehno razvijata, bo vedno računal s takšnim dinamičnim reševanjem življenjskih, osebnih in družbenih vprašanj.

Pri tem mislim tudi na nekatere čisto določena vprašanja vzgoje in šole, na sodelovanje in spoštovanje človekovih pravic. Posebej naj omenim še tolmačenje različnih pojmov, kot na primer klerikalizem, sektaštvo, verska svoboda, enakopravnost, sekularizacija družbe, praktični in teoretični ateizem in ateizacija, razne ideologije, skupni in raz-

lični pogledi kristjanov in nevernih na človeka in smisel življenja, prizadevanje za skupne človeške vrednote in za sodelovanje na področjih, ki so neodvisna od verskega prepričanja, ter še marsikaj drugega.

Takšna vprašanja ne izvirajo toliko iz medsebojnega nezaupanja ali iz pomanjkanja dobre volje na eni ali drugi strani, temveč iz tega, da smo pač ljudje, in iz stvari samih.

Kako si zamišljate reševanje teh vprašanj? Po kakšni poti? S kakšnimi sredstvi? S kakšnimi upi?

Morda bo treba najprimernejšo pot šele iskati in jo preskusiti. Osebnostno vidim najboljšo pot v odkritem, neposrednem in stvarnem pogovoru. Pri takšnem pogovoru je treba najprej ugotoviti, za kaj sploh gre, v čem je težava ali spor in končno, priti je treba do sklepa, kakšna je pametna in za obe strani sprejemljiva rešitev. Najbrž ne bo vedno mogoče prav vsakega odprtega vprašanja rešiti v obojestransko polno zadovoljstvo: upam pa, da bo vedno mogoča takšna rešitev, ki ne bo povzročala nepotrebnih zaostritev in dramatisacij, ki končno niso nikomur v korist.

Če si bo Cerkev prizadevala ostati zvesta Kristusovemu evangeliju in svojemu poslanstvu in če bodo v družbi vsi na vseh ravneh spoštovali ustavne določ-

be in zagotovila najvišjih družbenih predstavnikov, potem sem prepričan, da se bodo odnosi še naprej ugodno razvijali. Zame in — tako vsaj mislim — za vsakega resničnega kristjana je edino merilo, od katerega ne morem in ne mislim odstopiti, jasna božja volja, kakor prihaja do izraza v evangeliju, v nauku Cerkve, posebno v listinah drugega vaticanskega cerkvenega zbora, in v temeljnih pravicah vsakega človeka kot svobodne osebe.

Vrnimo se k vprašanju znotraj Cerkve. Iz vaših dosedanjih priložnostnih izjav, posebej pa še iz vašega praktičnega dela je razvidno, da visoko cenite skupinsko delo. Imate v tem pogledu kakšne posebne načrte?

Težko je reči, da so to podrobni načrti, pač pa nekakšna temeljna usmerjenost, če hočete. Ta pa je, da si bom z vsemi močmi prizadeval za sodelovanje.

Skupinsko delo je danes nekakšna moda, a je večkrat bolj želja kakor resničnost, ker smo zanj ravno v Cerkvi premalo pripravljeni in zreli. Sodelovanje se začne z odkritim pogovorom, nadaljuje s posvetovanjem, skupinskim načrtovanjem in soodločanjem in najde svoj izraz v resnični soodgovornosti in razdelitvi nalog ter končno v gotovosti, da bo vsak svojo nalogo opravil. Vse to je zelo zahtevna stvar. Na vseh področjih, najprej že pri vodstve-

ni službi v škofiji, potem v drugih oblikah v različnih svetih, povsod bi rad pridobil čim več ljudi za sodelovanje. Vendar sem zaradi svojih dosedanjih izkušenj dovolj trezen, da dobro vem, kako se nikdar ne posreči vse. Pa tudi to mi je jasno, da se sodelovanje in skupinsko delo ne sme izroditi v neskončne debate ali celo brezplodno govoričenje. Jasna odločitev avtoritete, ki se zaveda svoje odgovornosti, prav tako sodi k sodelovanju.

Težišče vaših prizadevanj v Švici je bilo usmerjeno v medškofijsko sodelovanje v okviru švicarske škofovske konference in pozneje sveta evropskih škofovskih konferenc. Kaj si obetate od medškofijskega sodelovanja v Sloveniji in Jugoslaviji?

Zelo veliko si obetam prav zaradi dobrih izkušenj, ki jih imam tako iz švicarske škofovske konference kakor tudi iz sveta evropskih škofovskih konferenc. Potrebujemo le pogumnih pobud, jasnih predlogov in načrtov, treznih posvetovanj ter potrpežljivega in vztrajnega prizadevanja za uresničitev sodelovanja.

Nobena skrivnost ni, da so nekateri medškofijsko sodelovanje v Sloveniji in v Jugoslaviji ocenili precej pesimistično. Tudi za prihodnost nimajo kaj prida upanja. Zdi se mi pa, da je tukaj precej pretiravanja. Res je, da je medškofijsko sodelovanje v Slo-

veniji in Jugoslaviji v zadnjih letih nekoliko zastalo, toda ne zaradi načelnih pomislekov, temveč zaradi konkretnih razmer. Prepričan sem, da je to stanje mogoče spremeniti. Sam bom storil vse, da se bo nekaj premaknilo. Sicer pa moram reči, da je do prvih korakov na tej poti že prišlo. Zato uspeh za prihodnost veliko obeta.

Katere so najvažnejše naloge in cilji takšnega sodelovanja?

Najprej kar najbolj odkrito in izčrpno medsebojno obveščanje, nato pa odkrit in stvaren pogovor o vseh vprašanjih in končno usklajevanje mišljenj in stališč. Na nekaterih področjih je cilj tudi enotno mnenje in jasen dogovor posebej glede nastopanja v javnosti. Sodelovanje pa noče vsiljevati ali le na zunaj prikazovati nekakšno popolno enovitost v smislu uniformiranosti, kakor da bi sploh ne bilo nobenih razlik. Edinost v različnosti in različnost v edinosti se mi zdi najbolj primerna in ustrezna oblika sodelovanja, čeprav je res, da so mogoči precej različni poudarki. Mislim pa, da smemo ravno v medškofijskem sodelovanju računati s pametnimi, zreli in odgovornimi ljudmi.

Kaj vam pomeni dialog v razmerjih med ljudmi in skupnostmi različnih mišljenj? Kako gledate na mnenjski pluralizem?

Mnenjski pluralizem je neizo-

giben, če resno jemljemo drug drugega, se med seboj spoštujemo in ne izvajamo drug nad drugim duhovnega nasilja. Pameten pluralizem ne pomeni le razdvojenosti in nasprotja, temveč tudi medsebojno dopolnjevanje in bogatenje. Nihče ni tako popoln, da ne bi mogel česa od drugega pridobiti.

Dialog med ljudmi in skupnostmi različnih mišljenj pa zahteva najprej medsebojno spoštovanje, voljo in pripravljenost za razumevanje drug drugega, dovolj širok prostor tolerance in svobode, pa seveda pravičnost, poštenost, iskrenost in dobrohotnost. Drugi vatikanski cerkveni zbor ter teološke in pastoralne raziskave po koncilu dajejo trdno podlago in jasne smernice za mirno sožitje v pluralistični družbi, le ljudje smo pogosto premalo močni in zreli, da bi sami uresničili, kar zahtevamo in pričakujemo od drugih. Seveda pa je resnični dialog vedno zadeva obeh strani.

Po škofovskem imenovanju ste večkrat izrekli prošnjo: Molite in pomagajte. Ali nam lahko poveste, kje naj vam najprej začnemo pomagati?

Najbolj bi bil vesel, če bi mi začeli pomagati, da bi to in ono naredil bolje, kakor pa zmorem sam. To pomeni, da bi mi odkrito povedali, kaj bi bilo po vašem mnenju mogoče narediti bolje in

kako naj bi to naredili. In pa da bi, seveda, sami poprijeli za delo. Vem, da je treba upoštevati različne darove, razmere in zmožnosti in da ne morejo vsi pomagati na isti način. Vsakega bi rad prosil, naj mi pomaga na svojem mestu, po svojih močeh in na svoj način, da bi bili ljudje bolj srečni in zadovoljni, da bi bilo na svetu več poštenosti, pravičnosti, svobode, človeškosti, miru in veselja, da bi se ljudje bolje razumeli in si med seboj pomagali, da bi imeli več upanja v prihodnost. Po krščansko bi mogli povedati takole: Da bi se z trdnejšo vero, močnejšim zaupanjem in z bolj živo ljubeznijo oklenili Boga in spolnjevali njegovo voljo. Pomagajmo si med seboj, da bi bili boljši ljudje in boljši kristjani. To je vse.

To je vaš prvi intervju, odkar ste prevzeli vodstvo Cerkve na Slovenskem, zato ne moremo mimo običajnega vprašanja, kaj bi

radi ob tej priložnosti še posebej povedali Slovencem doma, v zamejstvu in zdomstvu?

Vse Slovence doma, v zamejstvu in zdomstvu bi rad prav srčno pozdravil in se jim zahvalil za vso zvestobo, dobroto, poštenost, vero in ljubezen, ki so jo izpričali kot Slovenci in kot kristjani. Iz srca jim želim, da bi bili srečni in zadovoljni. To želim in to prosim Boga posebej za tiste, ki kakorkoli telesno ali duševno trpijo in potrebujejo tolažbe in pomoči. Ostanimo bratje in sestre med seboj, kjerkoli živimo, karkoli smo in karkoli delamo. Če smo sami dovolj zreli in globoki, bomo spoznali, da je veliko več takega, kar nas povezuje med seboj, kakor pa tistega, kar nas ločuje in razdvaja. Vsem bi torej rad rekel: Ostanimo prijatelji! Tistim pa, ki jim to toliko pomeni kot meni, kličem še posebej, Bog z vami!

(„Družina“ — 1980/18)

Škofovsko posvečenje Alojzija Turka

Novi beograjski nadškof Slovenec Alojzij Turk je 20. aprila iz rok apostolskega pronuncija Cecchinija ter sopsosvečevalcev nadškofov Kuharića iz Zagreba in šuštarja iz Ljubljane prejel škofovsko posvečenje. Na slovesnosti je bilo 12 škofov, nekaj desetih duhovnikov, zastopniki srbske in ruske pravoslavne Cerkve,

predstavniki mestnih, republiških in zveznih organov ter člani diplomatskega zbora, ki je akreditiran pri jugoslovanski vladi. Beograjski katoličani so napolnili veliko Plečnikovo cerkev sv. Antona in zavzeto sodelovali pri obredih. Pronuncij Cecchini je vse obrede opravil v korektni hrvaščini. Nadškof Turk si je izbral za geslo: „Gospod, če sem potreben Cerkvi, ne bežim od žrtve.“

Apostolska pot Janeza Pavla II. v Afriko

Afrika, po velikosti tretja zemljina na svetu, ki skupno z otoki meri okrog 30 milijonov km² in ima nad 400 milijonov prebivalcev, je bila v maju 1980 deležna obiska papeža Janeza Pavla II.

Sveti oče je ob stoletnici krščanstva v Zairu in Gani hotel prisostvovati slavju mladih Cerkev, potrditi brate v veri in dati Cerkvi na afriškem kontinentu, ki danes šteje okrog 50 milijonov vernikov, novega ognja.

Desetdnevno apostolsko in misijonsko potovanje

Papež Janez Pavel II. je odšel na pot v petek, 2. maja. Na rimskem letališču so se pred odhodom od njega poslovili kardinal Confalonieri, dekan kardinalskega zbora, kardinal Bertoli, kamarling in kardinal Poletti, rimski vikar, nadškof Silvestrini, tajnik za javne zadeve, poddekan diplomatskega zbora pri svetem Sedežu in zastopnik italijanske vlade. Papeža pa so spremljali kardinal državni tajnik Casaroli, braziljski kardinal Rossi, prefekt Kongregacije za evangelizacijo narodov, afriški kardinal Gantin, predsednik papeške komisije za „Pravičnost in mir“, nadškof Martínez Somalo, Španec, namestnik državnega tajnika, fran-

coski škof Jacques Martin, prefekt papeške hiše, oba papeževa tajnika: Irec in Poljak, ravnatelj vatikanskega radia in vatikanski tiskovni zastopnik ter 60 častnikarjev.

Na deset-dnevnem apostolskem potovanju je sveti oče obiskal šest afriških držav: Zair, Kongo, Kenijo, Gano, Gornjo Volto in Slonokoščeno obalo.

V Zairu, ki ima okrog 25 milijonov ljudi, med njimi 13 milijonov katoličanov, se je mudil najdalj časa, od 2. do 6. maja. Tu je

Cerkev najmočnejša. Razdeljena je na šest metropolij in nad 40 škofij. Predstavlja jo kardinal Jožef Malula, katerega je pred osmimi leti državni predsednik Mobutu izgnal, a se je mogel znova vrniti.

Druga država, ki jo je papež obiskal, je bila ljudska republika Kongo, nekdanj francoska kolonija, danes pa socialistična država. Šteje dva in pol milijona ljudi, od teh je dobra tretjina katoličanov. Glavno mesto, ki je obenem sedež nadškofije, je Brazzavile. Tu je bil Janez Pavel II. le pet ur.

Iz Konga se je vrnil v Zair. Nato pa je odšel v Kenijo, ki leži v Vzhodni Afriki in šteje 15 milijonov prebivalcev, od katerih je ena petina katoličanov. Cerkev je razdeljena na nadškofijo v glavnem mestu Nairobi in v trinajst škofij.

Gornja Volta, ki je malo večja kot Jugoslavija in ima šest milijonov ljudi, je ena izmed najbolj revnih afriških držav. Cerkev, katero vodi kardinal Zoungrana, je razdeljena na nadškofijo in osem škofij.

Zadnja država, ki jo je sveti oče obiskal, pa je bila Slonokoščena obala v Zahodni Afriki, ob Gvinejskem zalivu. Katoličanov je en milijon. Organizirani so v eno nadškofijo in v sedem škofij.

Povsod so bili prisrčni in množični sprejemi

Afrika, kontinent bodočnosti,

ni zaostajal za Latinsko Ameriko in Poljsko. Povsod so bili nad vse prisrčni sprejemi. Navzoči so bili državni predsedniki, kardinali, škofje, duhovniki, misijonarji, redovnice in ogromne množice ljudstva. S papežem se je na potovanju srečalo okrog deset milijonov ljudi. V glavnem so bili katoličani, ni manjkalo pa tudi nekatoličanov, muslimanov, animistov in drugih.

Spored slovesnosti je bil v vseh državah precej podoben. Najprej so bili sprejemi, nato papeževa srečanja s škofi, poglavarji držav in diplomati, z duhovniki, redovnicami, bogoslovci, z mladino, z izobraženci ter z vsem ljudstvom. Na večjih krajih je sveti oče obiskal tudi bolnišnice, posebej za gobavce.

V Zairu je sveti oče posvetil tudi osem škofov. Pri posvetitvi je bil tak naval, da je umrlo deset ljudi, kar je papežu povzročilo veliko žalost. V Gani pa se je srečal z novim anglikanskim primasom, s katerim sta se pogovarjala o poti zedinjenja in skupno molila, da bi kmalu prišel tisti dan.

V govorih je razvijal cilje in pota afriške Cerkve danes in jutri

Na misijonskem potovanju je papež neprestano učil. Imel je več desetih govorov.

Ob prihodu na črni kontinent je zaklical: „Bog blagoslovi Zair, Bog blagoslovi Afriko!“

V Zairu, kjer je bil prvi domačin posvečen v duhovnika leta 1917, prvi domačin v škofa leta 1956 in prvi domačin poklican v kardinalski zbor leta 1969, je med drugim dejal: Sedaj, ko ste vero sprejeli, jo morate neprestano utrjevati, kajti nihče ni do kraja kristjan. Duhovniki naj bodo zavzeti oznanjevalci božje besede. Redovnice naj bodo srečne v Kristusovi službi, kateri so se posvetile. Misijonarji naj bodo pričevalci vse Cerkve. Bogoslovci naj se dobro pripravljajo na duhovniško službo. Laike je spodbudil k ponosu, da so kristjani.

Jasno in prepričevalno je nadalje govoril o lepoti krščanskega pojmovanja zakona. „Tega, da živi mož z ženo, niso pogruntali zahodnjaki, to je božja zamisel že od začetka“.

Zelo pomemben je bil tudi govor o nalogi prilagajanja afriški kulturi. Podčrtal pa je, da je treba afrikanizacijo Cerkve izvajati v povezavi z apostolskim sedežem.

V Kongu, kjer je bil pred tremi leti na skrivnosten način umorjen kardinal Biayendo, je poudaril, da je verska svoboda nujna sestavina človekovega dostojanstva in človekovih pravic.

V Keniji je nastopal proti korupciji in podkupovanju. V Gani proti zlorabi oblasti. V Slonokoščeni obali, ki je gotovo najbolj razvita afriška država, je opozarjal na nevarnost pretiranega bogatenja in poudaril prvenstvo duhovnih dobrin pred gmotnimi.

V Keniji je pozval Afriko, naj se vrne sama k sebi. Svaril je pred vmešavanjem tujih ideologij. Opozoril na hude posledice kapitalizma in marksizma. „Le zares človeški svet more zagotoviti ljudem mir in trdnost ustanov“. Govoril je o potrebnosti povezave med državami, o vzajemnem prizadevanju za blaginjo narodov, za večjo pravičnost v družbi in odpravo siromaštva.

Študentom Slonokoščene obale je zaklical: „Vsi, ki se zbirate v svojih študentskih skupnostih, dajte svoje srce in talente, srce in vero v obrambo spoštovanja človeške osebe. Kristus želi iz vas narediti rešitelje današnjega študentskega sveta in življenja, za katerega boste jutri prevzeli odgovornost.“

Večkrat je seveda govoril tudi o češčenju do Matere božje. V Zairu je dejal: „Pri Mariji boste prejeli moč za svoje odgovorne naloge v župniji, v škofiji, v vsej Cerkvi. Prosite jo tudi zame, ki moram po božji volji skrbeti za vso Cerkev. Molite preprosto, a tako pomembno molitev rožnega venca. Tudi jaz obljubim, da boste vključeni v moje namene, kadar molim rožni venec...“

Apostolsko potovanje Janeza Pavla II. je vsekakor važen dogodek življenja Kristusove Cerkve, ki že skoraj dva tisoč let združuje narode in jih v Svetem Duhu vodi k nebeškemu Očetu.

A. S.

Smrt Boga vodi v smrt človeka

Govor papeža Janeza Pavla II. na letošnjo velikonočno nedeljo je napravil na poslušalce vsega sveta izreden vtis. Še posebej so pozornost zbudile besede: „Vsi vi ki oznanjate smrt Boga, ki iščete načinov, kako bi Boga izgnali iz življenja, ustavite se, pomislite, da smrt Boga gotovo vodi tudi v človekovo smrt...“

Te papeževe besede v jedru povedo isto, kar je hotel reči v ugodno odločilnih trenutkih Izraelcem Bog sam po ustih preroka Jeremija: „Mene, studenec žive vode, so zapustili, da si izkopljejo kapnice, razpokane vodnjake, ki ne morejo držati vode“ (2, 13). V sv. pismu je „življenje“ zelo bogat izraz in pomeni vsestransko polnost dobrega, zato tudi zdravje, blaginjo, srečo, luč, mir in veselje. Zapustiti Boga se torej pravi zapustiti neizčrpnih vrelec vsega dobrega in vse sreče. Bog je življenje samo in ne more umreti; pač pa nastopi za človeka duhovna in končno tudi telesna smrt, če „umori“ Boga v svojem srcu in v svojem življenju.

Globoko je to pred skoraj sto petdesetimi leti sam na sebi izkušal veliki mislec Kierkegaard, ki je nehote postal duhovni oče današnjega eksistencializma. V mladih letih se mu je zdelo krš-

ščanstvo „mračno in moreče tesnobno“; zdelo se mu je, kakor da misel na Boga pritiska človeka k tlom in mu ne da dihati. Kierkegaard se je tudi sam za nekaj časa predajal varljivi misli, ki je prav tedaj začela mamiti nekatero duhove: da namreč „smrt Boga“ človeku odpre pot do polnosti življenja in svobode. Zato se je vrgel v neobrzdano uživanje. Polagoma pa se je v Kierkegaardovo dušo naselil gnus nad življenjem, tako da ga je že hotel odvreči kot neznosno breme. A tedaj ga je z vso močjo prevzelo spoznanje, kakšnemu slepilu se je vdajal. Iz lastne izkušnje je nedolgo zatem zapisal: „Če kdo Boga taji, ne napravlja Bogu nobene škode, temveč uničuje samega sebe; če kdo Boga sramoti, sramoti samega sebe.“

V začetku maja 1971 so vrhunski francoski misleci v palači de Chillot v Parizu priredili pogovor, ki ga je vodil filozof B. Grenet. Pogovor se je sukal okoli razmerja med Bogom in človekom. Rezultat pogovora je bil enak kakor v letošnjem papeževem velikonočnem govoru: „Smrt Boga neizbežno vodi v človekovo smrt!“

M. Légaut, matematik in modroslovec, je navajal Nietzschejevo besedo: „Razbijte Boga in raz-

bili boste človeka.“ K temu je Légaut pristavil: „V dobi janzenizma smo mislili, da bomo napravili Boga večjega, če bomo zmanjšali človeka. Zdaj pa zahajamo v drugo skrajnost,“ v usodno zmoto, ki misli, da je Bog tekmeec človekove veličine, ko je vendar ravno nasprotno res. — „Božja slava je živi človek,“ je

dejal sv. Irenej proti koncu 2. stoletja. — Biolog Pierre Paul Grassé, član Akademije znanosti, je zoper filozofa J. Monoda naglašal, da človek nikakor ne more biti proizvod naključja in da brez naslonitve na Boga človek sam sebe polagoma pohabi. Še bolj sta z druge strani to osvetlila sociolog F. Fourastie in dramatik in filozof Gabriel Marcel, ki je šele po dolgem romanju dospel do vere in bil krščen v 30. letu starosti.

Ko govorimo o Bogu, tedaj nikdar ne smemo misliti samo na Boga, kakor da bi mogli pri tem izpuščati izpred oči človeka. Če bi tako ravnali, bi bilo to povsem v nasprotju s sv. pismom, popolnoma v nasprotju z Bogom, kakršnega ima pred očmi Jezus. O Bogu moramo govoriti navsezadnje ne zato, da bi branili Boga — tega Bog ne potrebuje, kajti njegova skrivnost je dovolj živa — temveč zato, da bi branili človeka. Saj je človek, ki ne priznava Boga in ga ne moli, po besedah kardinala Daniélouja: „najodločilnejše ogrožanje današnje kulture... Zato pa resničnih pričevalcev za Boga današnji svet neprimerno bolj potrebuje kakor nafte in premoga.“

Ali ne zvenijo te kardinalove besede preostro, lahkomišljeno? Toda ob istem času je francoski strukturalist Michel Foucault zapisal, da je človek le „v pesek začrtana figura, ki jo bo veter izbrisal“, le „ostanek kulture, ki

danes izginja“. Ko je prišla smrt Boga, je z njo prišla tudi smrt človeka. Ob takšni miselnosti so razumljive tudi besede, ki jih je mladini govoril pisatelj in filozof Sartre meseca maja 1968: „Nikjer ni zapisano, da je prepovedano krasti, lagati in tepsti svojo ženo.“

Isti Sartre je tudi izjavil: „Bog je mrtev, celo v srcih vernikov.“ Benediktinka Marie Yvonne, spreobrnjenka, je odgovorila v knjigi, ki je izšla l. 1969:

„Ta stavek ne preseneča. J. Sartre nima prav. Vendar me v resnici vznemirja, ker nas ta profesor uči, kaj bi morali biti mi verniki. Ali točneje: Kakšni bi se morali kazati drugim. To se pravi s srcem, polnim ljubezni do Boga. Ljubezni, ki jo je videti, ki se razodeva, govori, joka, poje, kliče, privlačuje, vžiga, tolaži, prinaša mir in krepi gmotno in duhovno, in to v vseh okoliščinah vsakdanjega življenja... „Bog je mrtev v srcu vernikov!“ No, to je resnično in ni resnično. — Resnično je, kajti če bi Bog živel v nas, bi se obličje sveta spremenilo; saj bi dobrota, ki bi jo navdihovala in oživiljala Kristusova ljubezen, razrešila mnogo težkih vprašanj. — Ne ljubimo resnično Boga. Povzročamo, da ga ljudje znižujejo na raven idej, sistemov in plehkkih naukov... Če resnično Bog živi v nas, potem mora to biti najprej stvar srca, dogajanje ljubezni. Sv. Janez nam to pove.

In vendar: Bog ni resnično mrtev v srcih. Le da ga tolikokrat izdamo z našimi egoizmi, našimi računi, našimi bojazljivostmi. A ker je Bog, Bog, zato kljub tem izdajstvom živi. Tisto, česar Sartre ne more videti, so novi začetki tudi v srcih, ki se zdijo tako hladna. To so drame tistih sre, ki so vedno znova razočarana; v srcih teh ljudi Bog ni mrtev, kajti Bog je dosegljiv za vsako srce, naj bo kakršnokoli, krik bednosti ga vedno dojame, in tega ne more nihče oporekati.“

Na praznik Gospodovega razglašenja 1970 je o istem vprašanju spregovoril tudi papež Pavel VI.:

„Na moderni svet se je vrgel pojav religiozne verske zatemnitve — kakor nekakšna duhovna noč. Znanost, ki odpira toliko potov do naravne resnice — stoječe na pragu nadnaravne resnice — oslablja in uspava religiozni čut, namesto da bi ga razvijala. Tako daleč gredo nekateri, da si drznejo reči: ‚Bog je mrtev‘. Ne! Bog ne umre. Sonce ne ugasne. Le naše oči so tiste, ki so se, oslepljene od znanstvenega spoznanja, zaprle in nič več ne vidijo božje zarje, ki se dviga nad obzorji razuma in ki bi morala biti tem očitnejša, kolikor bolj nam je postal danes jasen naravni svet. Kristus je kakor iskra, kakor zvezda, ki žari v tej neverjetni temi. Kdor ga zna odkriti, kdor ga zna spoznati, kdor veruje vanj, ta stopi v novo območje luči, ki

razsvetljuje ne le višji svet, nebeško kraljestvo, marveč tudi kraljestvo zemlje, svet zemeljskega življenja. Na ta zemeljski svet odseva Kristus svoje spoznanje in svojo modrost...“

Sedanji papež, nadaljevalec papežev Janeza XXIII. in Pavla VI. in s tem II. vatikanskega koncila, se živo zaveda, da je po Kristusu

Bog sam vstopil v človeško zgodovino — da bi bil za človeka luč, da bi ga reševal duhovne in telesne smrti: „Človekov odrešitelj“. Zato pa nam Janez Pavel II. tako živo kliče „Ne odbijajte Kristusa!“ Dostavimo še besedo iz papeževega nastopnega govora: „Ne bojte se Kristusa!“

(Družina)

MOLITVENI NAMEN ZA JULIJ

Splošni: Da bi krščanski laiki zvesto pričali za Kristusa in skušali reševati vprašanja svetne družbe po socialnem nauku Cerkve.

Pravi kristjan živi in dela v svojem zasebnem in javnem življenju skladno z evangelijem. Hote ali nehoče priča za resnico, ki jo živi in zagovarja.

Ta mesec bomo posebej molili za tiste zavedne kristjane, ki v družbi zavzemajo važne in vplivne položaje, da bi velika vprašanja človeškega sožitja in dejavnosti gledali v duhu evangelija, reševali v duhu evangelija in po socialnem nauku Cerkve.

Ko je papež Janez Pavel II. 1. oktobra 1979 govoril laikom v Limericku na Irskem, je naglašal njihovo splošno duhovništvo, v moči katerega smo vsi krščeni poklicani k oznanjevanju evangelija. V človeški družbi mora biti kristjan kakor kvas v testu,

kvas dobrega, resničnega pozitivnega.

Vprašanja družbe in življenja v družbi so deloma nakazana že v svetem pismu. Cerkev je sveto-pisemska načela še nadalje razlagala in prilagajala razvoju človeštva, socialnim spremembam v družbi. Papeži Leon XIII., Pij XI., Janez XXIII. in Pavel VI., so izdajali socialne okrožnice, ki obsegajo katoliški nauk.

Koncil je upošteval nadaljnji razvoj človeške družbe in v konstituciji „**Cerkev v sedanjem svetu**“ je marsikaj napisanega, kar nam služi za orientacijo. V odloku o Laiškem apostolatu natančneje določa vlogo in nalogo krščanskih laikov v človeški družbi. Niso v vseh deželah enaki pogoji in enake možnosti za uveljavljanje evangeljskih načel v javnem življenju. Naša molitev bo podpirala tiste, ki morejo koristiti družbi z uveljavljanjem

krščanske moralnosti in socialnosti.

Papež Janez Pavel II. je v Ameriki krščanske laike vzpodbujal k tistim krepostim, ki omogočajo apostolat: k zaupanju v moč Svetega Duha, k pravi svetosti življenja, h globoki skrbi za rešnico, k vedno večji ljubezni do vseh božjih otrok.

Misijonski: Da bi možje in žene takoimenovane „tretje starostne dobe“ bolj sodelovali pri misijonskem delu.

Ker smo vsi kristjani krščeni, smo tudi vsi dolžni delati za misijone. Tudi moški in ženske, ki so prestopile šestdeseto leto in so stopile v „tretjo dobo“ svojega življenja.

In prav osebe „tretje življenjske dobe“ so prav v tem času še posebej poklicane, da se bolj posvetijo misijonskemu delu. Zakaj?

1. Ker imajo zdaj več časa, kot pa so ga imele prej, ko so bile še v službi.

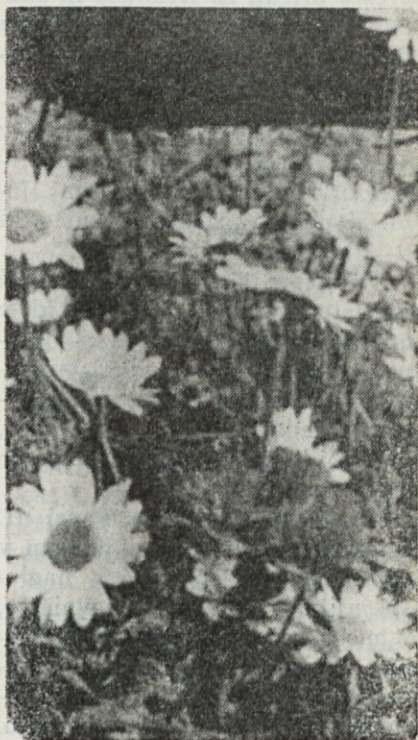
2. Ker imajo veliko življenjsko modrost in skušnjo, ki so jim jo prinesla leta in delo.

3. Ker so mnogi v tem obdobju še pri dobrem zdravju, pa čeprav morajo morda prenašati razne telesne slabosti in družinske težave. 4. Ker imajo še „zlate“ rezerve energije in sposobnosti, ki jih še lahko na različne načine razvijajo in uporabljajo.

In kako naj te osebe pomagajo misijonom? Najprej naj bi mogle za misijonarje. Svoje slabosti

in bolečine naj bi darovale za uspeh misijonskega dela. Dalje naj razmišljajo o misijonskih vprašanjih in o tem, kako bi tudi sproti pomagali misijonarjem: npr. dopisovanje z misijonarji, denarna ali drugačna pomoč, zbiranje znamk in zdravil... Gotovo pa je prva in glavna njihova naloga pri širjenju vere, da vedno sami globoko živijo krščansko življenje: „Kajt' le gorečnost v božji službi in ljubezen do drugih bosta prinesli nov duhovni polet vsej Cerkvi...“ (AG 36).

J. Roblek

Duhovnik in narod

Predavanje pokojnega F. Križnika na bogoslovni fakulteti
v Ljubljani 29. novembra 1979

Ud dveh narodov je slovenski katoliški duhovnik: velikega, nebeškega, božjega Naroda, v katerem ni ne Juda ne Grka, ne suznja ne svobodnega, ne Slovenca ne Hrvata, ne prvorazrednega ne drugorazrednega, temveč so vsi otroci božji, odrešeni z dragocenim Kristusovim življenjem, v moči katerega so pred Bogom, našim skupnim Očetom, vsi enakopravni.

V službo temu Narodu, ki ima vidne — ožje in nevidne — širše meje, je najprej in predvsem poklican katoliški, krščanski duhovnik. Duhovnik je duhovnik prav iz tega in po tem, da je vzet izmed ljudi in postavljen za ljudi v tem, kar je božjega, kar je po Kristusu božje-človeškega. Kakor se je Kristus učlovečil za vse ljudi in je za vse ljudi umrl ter vstal, tako je tudi Njegov duhovnik tu za vse ljudi brez izjeme, zanje v veselju in žalosti, v sreči in nesreči, v radosti in bolečini. Katoliški, krščanski duhovnik slehernemu oznanja nezaslišano blagovest o neizmerni božji ljubezni do človeka, tisti Očetovi ljubezni, ki nas vse po Sinu in Duhu preustvarja v božje sinove in hčere, v sestre in bra-

te med seboj. Katoliški, krščanski duhovnik je tako najbolj dosleden internacionalist.

Vendar dovolj o tem. Danes se nismo zbrali k verskemu obredu, k pastoralnemu pomenku ali teološki razpravi. Prišli smo na proslavo dneva republike. Ta naš stanek je torej v prvi vrsti politične narave. Skupaj smo kot udje slovenskega naroda, kot državljani slovenske države, ki je včlanjena v širšo državno zvezo — Jugoslavijo, in zato nemara ne bo odveč, če bomo tokrat poskušali v najbolj skopih obrisih zarisati vlogo slovenskega katoliškega duhovnika kot Slovenca, kot uda slovenskega naroda včeraj, danes in jutri.

Nihče ne more zanikati ali tajiti resnice, da je slovenski katoliški duhovnik član in pripadnik slovenskega naroda. Kot tak ima tudi pravice in dolžnosti v odnosu do tega svojega naroda. Načelno je v tem izenačen z vsemi drugimi Slovenci, z vsemi našimi državljani oziroma občani.

Včeraj

Ali je slovenski katoliški duhovnik včeraj — le-ta se je začel

s pokristjanjenjem Slovencev in se končal denimo z letom 1945 — kot Slovenec zvesto in primerno izvršil svojo dolžnost do slovenskega naroda? Prepričan sem, da je redkokateri član slovenskega narodnega občestva tako vzorno in tako požrtvovalno živel in delal za svoj narod kot ravno slovenski katoliški duhovnik !

S tem, da smo Slovenci postali kristjani, smo se v spletu zgodovinskih okoliščin, na prepihu preseljevanja ljudstev, ohranili in utrdili. To seveda ni bila naloga krščanstva, vendar se je tako zgodilo iz nuje zgodovinskega razpleta v Evropi.

Četudi je bil slovenski katoliški duhovnik v našem narodu vedno bistveno poklican k temu, da o znanja resnico o božjem Narodu, je poleg tega s svojim čisto človeškim delom služil tudi slovenskemu narodu. In to na vseh področjih narodovega prizadevanja. **Menda je v preteklosti ni bilo dobre stvari, ki je tako ali drugače Slovenci ne bi bili prejeli ravno iz delavnih rok svojega duhovnika.**

Kajti kdo je naučil našega kmeta orati in obdelovati zemljo, če ne duhovnik; kdo ga je naučil umnega sadjarstva in kletarstva, če ne duhovnik; kdo ga je spoprijateljil s čebelami, če ne duhovnik, kdo je našega človeka naučil brati in pisati, če ne duhovnik, kdo je prvi zapisal izgovorjeno slovensko besedo, ki je bila

molitev, kdo mu je podaril prvo slovensko besedo, ki je bila božja beseda, kdo mu je odprl prve slovenske šole, kdo mu je osnoval slovensko knjižno založbo, če ne duhovnik; in kdo je na mednarodnih mirovnih konferencah branil slovenske meje pred grabežljivimi tujci, če ne duhovniki Ehrlich, Slavič, Jurca; kdo je zanjemu avstrijskemu cesarju naznanil, da odslej želijo živeti Slovenci v svoji lastni državi skupaj z brati Hrvati, Srbi in drugimi Južnimi Slovani, če ne duhovnik Korošec; kdo je prvi podpisal majniško izjavo, ki je peljala v neodvisnost našega naroda, če ne duhovnik in škof Jeglič; in koga so preganjali Italijani, Nemci, Avstrijci in Madžari, če ne prav slovenskih duhovnikov Jurca, Trinka, Rožmana, Meška, Klekla? Slovenski duhovnik je bil skoraj zmeraj en sam kaplan Martin Čedermac.

Še in še bi lahko naštevali za-sluge za narod, ki si jih je v stoletjih priboril naš duhovnik. Kdo, ki mu je količkaj do resnice, lahko torej trdi, „da katoliška Cerkve na Slovenskem včeraj ni bila varuh in predstavnik naroda“? Ne edini in izključni, toda gotovo najmogočnejši in najdoslednejši. **Brez krščanstva, brez Cerkve in brez duhovnika bi slovenskega naroda ne bilo!** Ponovimo še enkrat: Ni bila bistvena dolžnost Cerkve, da brani in ohrani slovenski narod; to ni bilo njeno

poslanstvo ne včeraj, ni ne danes in ne bo jutri; toda slovenski duhovnik je kot Slovenec v večini primerov častno opravil nalogo, ki mu jo je po čudnem naključju naložila zgodovina.

Današnji slovenski duhovnik nima nobenega razloga, da bi se ponašal z zaslugami včerajšnjih duhovnikov. Če pa kljub temu z neke vrste samohvale omenjamo to, kar je slovenski duhovnik storil za slovenski narod, potem delamo to edino in samo zategadelj, ker si nekateri pri nas na vse kriplje prizadevajo iz slovenske zgodovine izbrisati delež, ki si ga je v njej s krvjo in bolečino in z delom pribojeval slovenski katoliški duhovnik. Največkrat ne iz „sle po oblasti“, kot je to

dobro poudaril pisatelj Rebula, temveč zato, ker ga je k delu za narodov blagor silila ljubezen do tega naroda.

Zgodovina Slovencev se ni začela leta 1848, ne leta 1917, tudi ne 1941, temveč tisočletje in še nekaj stoletij prej. In v tej dolgi dobi, v kateri je dejansko nepretrgoma divjal neusmiljen boj za obstoj našega naroda, je bil duhovnik prvi in skoraj edini branitelj in osvobodjevalec slovenskega ljudstva. Danes nam gre torej za celotno, nepristransko in neponarejeno zgodovino Slovencev, za zgodovino, v kateri ima svoje častno mesto tudi slovenski katoliški duhovnik. Samo za to in za nič več in za nič drugega nam ne gre.

Ne, v tem ni nikakršne skušnjave, da bi „pobóžili narodno bit“, da bi podžigali težnje „po pošastno sakralizirani avtoritarni družbeni ureditvi in oblasti“, da bi si želeli s takšno vizijo duhovniškega poslanstva, s pomočjo duhovnikov uresničili svoje lastne načrte, kot nam to neupravičeno očitajo.

Ravno nasprotno! V tem, samo v tem, kar je slovenski katoliški duhovnik storil za slovenski narod, kar je po zgodovinski nujni kratko malo moral storiti — saj ni bilo dolga stoletja drugih, ki bi opravljali narodnostne dolžnosti — ne vidimo duhovniškega poslanstva. Njegovo bistveno poslanstvo je služenje božjemu Na-

rodu, ta pa obsega vse narode, vse narodnosti, vsa ljudstva, vse sloje.

K celoviti podobi slovenskega katoliškega duhovnika včeraj gotovo spadajo tudi njegove temne plati. Mi senčnih, negativnih strani na liku tega duhovnika ne želimo skrivati ali prikrivati. Brez dvoma ima prav prof. Rode, ko pravi v svojem predavanju „Resnično krščanstvo pri nas danes in jutri“, da je bila naša Cerkev v preteklosti „sila avtoritarna, da je bil naš duhovnik rad oblasten“, da je zaradi tega med nami vladalo ozračje „prisiljenosti in nesvobode“. Da, bržčas je res bilo nujno in potrebno, da so naši duhovniki šli v polpreteklosti skozi ječe, da so se tako očistili in postali bolj ponižni, z manj zemeljskimi apetiti, manj svetni mogotci, bolj usmerjeni k bistvenim, nadnaravnim stvarim. Naloga nas, duhovnikov, sedaj je, da se celostno poglobimo v zgodovinsko utelešenje duhovnika včeraj. Naj nas lažni sram ne ovira, da ne bi priznali njegovih napak in slabosti. Resnica, le vsa resnica nas bo osvobodila.

Danes in jutri

Kaj hoče slovenski katoliški duhovnik danes in jutri svojemu narodu? Povejmo, kar se da kratko!

Najprej želi biti še glasnik božje Resnice, ki ni od tega sveta, je pa v tem svetu za ta svet.

Ta resnica je resnico o Bogu-človeku, o Bogu in človeku. Zajema torej vso stvarnost, vendar ne kot integralistično totalitaristična prisila, marveč kot docela svobodna pluralistična ponudba. Vrata v božji Narod so vsem svobodno odprta, nikogar ne želimo in ne smemo prisiliti, da bi moral iti skozi ta vrata. **Božji narod je narod svobodnih božjih otrok**, nikogar ni mogoče primorati k temu, da bi se vključil v ta narod svobodnih. **Za nesvobodnega v svobodi ni prostora**. Zato danes nikakor več ne trdimo, kot nam je bilo pred dnevi očitano, „da je religija bistvena značilnost posameznega naroda ali edini način njegovega življenja.“

Duhovnik bo svojemu narodu danes in jutri prvenstveno služil s tem, da mu bo lahko svobodno in povsem neovirano oznanjal božje sporočilo kot eno izmed možnih oblik osmišljanja, ovrednotenja in osvobajanja človekovega bivanja. Duhovnik je dolžan v slovenski družbi neodjenljivo oznanjati in uveljavljati božje pravice, ki so hkrati tudi človekove pravice. Vse mora biti v službi človeka, tudi delo in življenje Cerkve, duhovnika. Krščanstvo ne more in ne sme učiti in storiti ničesar, kar bi bilo v nasprotju s človekovimi pravicami. Greh in zločin proti človeku je tudi greh in zločin proti Bogu. Človek je božja podoba, odsev in utelešenje njegovega veličastva.

V luči tega krščanskega prepričanja dobivajo neodtujljive človekove pravice brezpogojno utemeljitev in vrednost. **Ni mogoče biti za Boga, a ne biti hkrati tudi za človeka.** Ti dve drži sta v krščanstvu nerazdružljivi. Kakor ni mogoče Boga podrediti nobeni človeški ustanovi ali zamisli, tako tudi človeka in njegovih pravic ni mogoče podrediti nobeni človeški oblasti, ne cerkveni in ne svetni.

Pravice človeka so omejene le s pravicami drugega človeka, ne morejo in ne smejo pa biti omejene še z nekakšnimi „interesi socializma“, kakor o le-teh v nasprotju z izjavo Združenih narodov o človekovih pravicah govori jugoslovanska ustava. Tudi socializem **in njegovi interesi niso nad človekom.** Socializem mora biti v službi človeka, drugače ni humanizem.

Slovenski duhovnik mora danes in jutri odločno stopiti v prve vrste bojevnikov za človeka. To je njegova verska, krščanska in duhovniška dolžnost. Zlasti velja to še za naše škofe, od katerih upravičeno pričakujemo, da bodo v sedanjosti in prihodnosti — kljub razumljivemu in nujnemu pluralizmu mnenj — kar zadeva obrambo človekovih pravic, nastopili bolj pogumno, bolj enotno in bolj pogosto. Oni, škofje, so naši prvi učitelji in branilci vere in človeka. V tej zadevi bi morala vsa slovenska Cerkev na-

stopati enotno in složno. Naj bi zgled, ki ga je dal ljubljanski nadškof in slovenski metropolit Jože Pogačnik s svojim nastopom „Cerkev za človekove pravice“ letos v Družini, v vseh našel iskrene in prepričane posnemovalce! **Ne gre za politizacije vere, temveč za človeka in njegovo svobodo, kateri morata služiti tako politika kot krščanstvo.**

Slovenski katoliški duhovnik pa želi in mora biti potem še naprej zvest in dejaven ud svojega naroda. Ta njegova privrženost narodu se bo seveda danes in jutri udejanjala drugače kot včeraj. Duhovnik si bo kot Slovenec, državljan in občan prizadeval za to, da bo po vesti izpolnjeval svoje domovinske in državljske dolžnosti. Sedaj in v prihodnje mu gotovo ne bo treba več biti umen kmetovalec, učen znanstvenik, ugleden pisatelj ali spreten politik. Predvsem naj bi se duhovnik ne vtikal in vmešaval v poklicno politiko, kolikor te ne zahteva verski imperativ obrambe splošnih, za vse obvezujočih človekovih pravic.

Naša družba seveda duhovniku kot državljanu in občanu načelno priznava pravico do soudeležbe v družbenopolitičnem življenju. To načelo je nedavno ponovno slovesno potrdil Branko Mikulić, član predsedstva ČK ZKJ. Vendar se mora — po mojem mnenju — duhovnik pri tem jasno zavedati, da ne nastopa kot

duhovnik, temveč kot občan. In dobro bi bilo, da bi se duhovnik le čim manj vključeval v politiko. Naj to prepusti drugim. Le v izjemnem primeru, ko bi bil prepričan, da je po nujni dogodkov prav on poklican, da opozori na nekatera nerešena vprašanja, naj bi uveljavil svoje državljanske in narodne pravice. Drugače pa naj se tem pravicam odreče. Gotovo pa je, da je dolžan sodelovati pri vsem, kar pospešuje skupno, narodno blaginjo, vendar na način, ki bo njemu primeren.

Tu je treba rešiti še neko vprašanje. Del duhovnikov je danes organiziran v družbenopolitične organizacije in ima pozitiven odnos do naše socialistične stvarnosti. To je njihova pravica in nihče jih ne obtožuje, da se vmešavajo v politiko, da so klerikalci.

Toda tisti del duhovnikov, ki ni v teh ustanovah, ima prav tako pravico, da se kot vsi drugi državljani kritično odziva na nekatere stvari v naši družbi. Pričakujemo in želimo, da tudi teh ne bi obdolževali izkoriščanja vere v politične namene, vmešavanja v politiko in klerikalizma. **Kristjani smo danes proti vsaki obliki klerikalizma.** Nekdanjega cerkvenega klerikalizma pač ne želimo zamenjati za partijski klerikalizem. Duhovnik naj bo kot državljan in občan povsem svoboden v svojih političnih odločitvah. Tudi to je njegova pravica.

Kaj torej hoče biti verjetno največji del slovenskih katoliških duhovnikov danes in jutri v našem narodu? Resnično **Bogu otroci, domovini sinovi in nikomur hlapci!**

„Naša luč“ o rajnem duhovniku Fr. Križniku

Franček Križnik je bil silno čist značaj: proti nikomur ni imel osebno nič in zelo ga je bolelo, ko bi vedel, da ima kdo osebno kaj proti njemu; vedno je bil dobre volje, s slehernikom je govoril, vse bi razdal; kot za nekakšno svoje poslanstvo je imel iskanje resnice in pravice, zlasti še v današnjem slovenskem prostoru.

Že kot 12 letni fantič je lepil po šmarju pri Jelšah protitotalitarne letake, ki si jih je sam izmislil in jih tudi sam izdelal. Misel je našel

pri Bevku, ki opisuje, kako so šolarji lepili protifašistične lepake, in pa v brošuri Ukrajina joka, ki opisuje komunistični teror. Ko so ga hoteli na zasliševanju prisiliti, da bi „priznal“, da ga je k temu nagovoril župnik, se pritisku ni vdal, ker bi bilo takšno „priznanje“ laž.

... Sprejet je bil v uredniški odbor Družine, s tem mu je pa bila dana možnost, da je objavljala svoja opazovanja in iskanja, zlasti v smeri človekovih pravic v današnji družbeni ureditvi v Sloveniji. Za to delo

je bil kakor ustvarjen: jasen mislec, dober stilist, globok poznavalec marksizma, neustrašen in neustavljiv iskalec osnovnih vrednot. Ni bil ozek, nasprotno, bil je širok, odprt za sleherno spoznanje, pripravljen za vsak pogovor, neobremenjen s predsodki. Vsekakor ga je za takšno življenjsko držo usposabljala zavestna in prepričana zakoreninjenost v Kristusu.

Predaval je v Dragi (1976), predaval na teoloških tečajih za študente in izobražence v Ljubljani (1978, 1979), pisal v Zaliv, zamislil in organiziral posebno priloge Družine (1979), ki je dvignila toliko prahu, govoril 29. novembra lani na ljubljanski teološki fakulteti, pogosto predaval v Tinjah na Koroškem in v Trstu, napisal lepo vrsto člankov za Družino itd. Neizprosno se je potegoval za čistost slovenske polpretekle zgodovine in javno spravljal na dan nedotakljivke: stalinizem komunistične revolucije v Sloveniji, pokol domobrancev, povojne procese duhovnikom, socialistično omejevanje po-

sameznikovih pravic, ateizacijo po slovenskih šolah, zmotnost marksizma, zlaganost ljudske demokracije itd.

Davek, ki ga je moral plačevati režimu za svojo odkritost in pogum, ni bil majhen: pred dobrim letom ga je zasliševal v šetinčevem imenu Milan Meden, na meji so ga zadnji čas natančno kontrolirali, lansko leto so ga, ko je vodil avtobus romarjev v Rim, na Kozini pri Trstu pošteno pretipali, 8. decembra lani so mu sedem ur preiskovali stanovanje, pozneje ga pa štiri ure zasliševali, kasneje je bil še dvakrat zaslišan. Grozili so mu s sodnim procesom, če bo še govoril o domobrantskih pokolih in o povojnih procesih proti duhovnikom.

S Križnikom je odšel največji sedanji pričevalec za resnico, pravico in svobodo v slovenskem prostoru. Kdo bo za njim prevzel to preroško službo tako zavzeto, kot jo je opravljal on? (Naša luč, 1980/5.)

SEDANJI SLOVENSKI TRENUTEK

V zadnji številki Naše luči je bilo v razmišljanju pod gornjim naslovom ugotovljeno, da je začela slovenska partija v januarju zaradi znanih treh ujm (Titovo umiranje, sovjetski vdor v Afganistan, jugoslovansko gospodarstvo „na psu“) snubiti slovensko Cerkev. Tri znamenja tega snubljenja je razmišljanje navedlo:

krajevne skupnosti so prosile duhovnike za pomoč pri mirjenju zmedenih množic, partija je odstavila odgovornega urednika Teleksa in verska komisija je ugotovila, da je rimskokatoliška Cerkev pokazala v sedanjem zapletenem trenutku „interes in skrb za našo družbeno ureditev“. Nadajujemo z znamenji partijskega

snubljenja slovenske Cerkve.

8. februarja 1980 je poročalo Delo o partijskem seminarju o religiji in položaju verskih skupnosti v samoupravni družbi. „Ocenjeno je bilo, da bi morala sredstva obveščanja več poročati o tistih dogodkih v verskih skupnostih, ki so širšega družbenega pomena, pa se tudi bolj angažirano odzivati na primere kršenja temeljnih dokumentov, ki opredeljujejo položaj verskih skupnosti v samoupravni družbi.“

Delo je skupaj z Ljubljanskim vestnikom tudi objavilo kratko vest (s fotografijo) o imenovanju novega ljubljanskega nadškofa dr. Šuštarja. Delo ga je nato tudi obširneje predstavilo v rubriki Portret tedna v sobotni prilogi.

Po vsem tem sklepajo nekateri, da je uspelo zmerni struji v partiji trenutno uveljaviti strpnejši odnos do vernikov in Cerkve. Potrdilo za to vidijo tudi v tem, da so Naši razgledi (22. februarja 1980) objavili prispevek dekana ljubljanske bogoslovne fakultete dr. Steinerja, v katerem je ta odgovoril na Kerševanovo kritiko priloge Družine. V odgovoru je Steiner zapisal, da bi se pisci sploh ne bili oglasili s prilogo, „če bi bila temeljna naravnost Rusovega učbenika“, njegovih predmetov, ki govore o krščanstvu in njegovi morali, takšna, kakršno opisuje Kerševan.“ Steiner je zavrnil malone vse Ker-

ševanove očitke proti prilogi in odgovor sklenil takole: „Če primerjamo Rusov opis krščanstva s Kerševanovim, potem pomeni Kerševanov napredek k pravičnejši oceni krščanstva. Namen in predmet ‚kritikov‘ pa je Kerševan zgrešil tudi zaradi nedopustnega pretvarjanja njihovega besedila po svoji ideologiji in svojemu namenu.“

Steiner je branil profesorje iz priloge tudi v Družini (80/10). Na očitke proti prilogi je odgovoril: „Preden je kdo kaj očitati bi se moral prepričati, ali je bila kritika na račun učbenika ‚Družba in socialistična morala‘ za osmi razred osnovne šole, ki so jo napisali nekateri naši profesorji, upravičena. Z redkimi izjemami je vsa Cerkev na Slovenskem potrdila (to so storili tudi mnogi ateisti) upravičenost njihove kritike. Napačno in tendenciozno prikazovanje krščanstva in Cerkve je namreč v učbeniku preveč hudo in očitno, diskriminacija vernih preveč krivična.“

Ob vsem sporu okrog Rusovega učbenika je zanimivo, da Rus molči, čeprav je pred dvema letoma na prvo kritiko (Križnik v Družini) v sobotni prilogi Dela grobo odgovoril. Iz partijskih vrst je bilo slišati, da se partija sama zaveda polomije z Rusovim učbenikom in da bi učbenik najrajši iz šol umaknila, pa si za ta ukrep ne upa nihče prevzeti odgovornosti, saj bi s tem prizna-

li, da je bila „klerikalistična“ kritika učbenika upravičena.

Smrt bivšega ljubljanskega nadškofa dr. Pogačnika sta tako slovenska televizija (25. marca) kot časopis Delo (26. marca) spodobno prikazala. Seveda sta oba poudarila predvsem tiste nadškofove poteze, ki jih je moč razlagati v prid samoupravnemu socializmu, niti z besedico pa nista omenila npr. tega, da je bil nad-

škof osem let v ječi (že po „svobodi“), da je vzel pred Kolmanom v obrambo lansko prilogo Družine („Dosti dolgo ste nas žalili!“), da je rekel za škofa Rožmana na lanskem teološkem tečaju za študente in izobražence v Ljubljani, da bo zgodovina pokazala, ali je imel prav ali ne, ko se je postavil med vojno proti brezbožnemu komunizmu, itd.

(Naša luč 80/5)

Kako pridobivajo komunisti somišljenike?

V deželah, ki so jih komunisti imeli ali jih imajo pod svojo oblastjo, je število načelnih in prepričanih komunistov zelo majhno. V teh deželah so namreč ljudje spoznali zlaganost komunističnih nauk in nasilnost komunističnega vladanja in zato nima tam komunizem — ali bolje rečeno marksizem-leninizem — nobene privlačne sile. Že same uradne številke glede članstva v komunističnih strankah v komunističnem svetu niso velike. Če pa vemo, da je med temi člani velika večina oportunistov, tj. takih, ki so se včlanili zaradi službe in boljšega kosa kruha, potem vidimo, da ljudje, ki so komunizem spoznali, tega odklanjajo.

Drugače pa je v deželah, kjer komunizem ni na oblasti. Te so

pod vplivom močne komunistične propagande. Niso pa vse te dežele enako sprejemljive za to propagando. Zaostale in revne dežele z množico nevednih ljudi in z visokim odstotkom analfabetov so mnogo bolj sprejemljive za komunistične nauke in obljube kot gospodarsko urejene dežele s šolanim ljudstvom. Poglejmo npr. Evropo. Tam ima komunizem močne postojanke v južnih državah, dočim je v severnih državah le majhno število komunistov. Podoben položaj je v Ameriki. V Severni Ameriki, tj. v Združenih državah Amerike in v Kanadi, je število komunistov silno majhno. V Srednji in Južni Ameriki pa ima komunizem ugodna tla povsod tam, kjer ga še niso okusili. Nekatere države so že ozdravljene

ne (Čile, Argentina, Uruguaj), ker so na lastni koži doživele nasilje komunističnega vladanja oz. delovanja, in so se ga zato že otresle. Srednje ameriške države, ki so socialno in gospodarsko zao-stale, pa so prav sedaj plen komunističnih agitatorjev.

Privlačnost komunizma

Kaj je tisto, kar privlačuje male, revne in nevedne ljudi v komunizem? Privlačujejo jih obljube, ki jih vsebujejo spretna komunistična gesla. Ta gesla so kratka, jedrnata, lahko razumljiva in taka, da se jih je kaj lahko zapomniti. Vzemimo npr. naslednje geslo, ki ga komunisti širijo zlasti v poljedelskih deželah, da namreč „zemlja pripada tistim, ki jo obdelujejo“. Kako prijetna je ta godba za ušesa ubogih poljedelskih delavcev in kako sladko je upanje, da bo postala zemlja, ki jo sedaj obdelujejo za tuje posestnike, njihova lastnina! Toda, v kateri državi, kjer je prišel komunizem na oblast, so dali zemljo v last tistim delavcem, ki so jo obdelovali? Prav nikjer. Zemlja je — razen v prav majhnem obsegu — postala last države ali „družbe“, ki je napravila kolhoze, sovhoze, poljedelske zadruge, ki so samo različna imena za podržavljeno zemljo. Delavci, preje v službi posestnikov, estancijerjev, farmarjev, so sedaj državni uslužbenci, ogoljufani za ideal, ki

so ga imeli na podlagi komunistične propagande.

Oglejmo si drugo komunistično zahtevo, ki jo komunisti postavljajo v državah, kjer niso na oblasti, to je zahtevo po višjih plačah in po krajšem delovnem času. Toda znano je, da so danes v komunističnih državah nižje plače kot v nekomunističnih. Po uradnih podatkih Sovjetske zveze, ki obstaja že 60 let, so plače njenih delavcev in uradnikov štirikrat manjše od plač ameriških in nemških delavcev.

Privlačno je tudi geslo, da bo v komunistični družbi vse skupno in da bo vsakdo od teh skupnih dobrin dobil toliko, kolikor potrebuje. Ni potrebno dokazovati, kako lažnivo je to geslo. O tem, koliko kdo potrebuje, ne odloča posamezni človek, ampak odloča komunistična stranka, ki priznava velike „potrebe“ komunističnim funkcionarjem, direktorjem podjetij, častnikom in podobnim ter jim daje dobre plače, lepa stanovanja itd.

Izobraženci

Tu in tam se dogaja, da so za marksizem-leninizem navdušeni tudi nekateri šolani ljudje, izobraženci, dijaki. Kako naj si razložimo ta pojav?

Mnogi izobraženci vidijo, da razmere v njihovi deželi niso urejene, da se dogajajo ljudem razne krivice. Razumljivo je, da je želja teh idealistov, da bi se

te razmere popravile. Med sistemi, ki ponujajo rešitev sedanjega družbenega stanja, je tudi marksizem-leninizem, ki se predstavlja v silno privlačni obleki izobražencem. Predstavlja se kot strogo **znanstveni nauk**, ki odklanja vse, kar ni znanstveno, in ponuja znanstvene rešitve vseh družbenih problemov. To poudarjanje znanstvenosti zapelje mnoge sicer idealne izobražence in zlasti še dijake, da se oprimejo naukov Marxa in Lenina.

Toda ali je marksizem-leninizem res znanost in je vse, kar trdi in uči, na znanstveni osnovi? Kaj pa je znanost? Je na človekovih zgodovinskih izkušnjah temelječe spoznanje o raznih stvarih. Znanost to spoznanje vedno znova preizkuša in pogloblja; zato pravimo, da znanost napreduje. Marksizem-leninizem pa ne sloni na izkušnjah, ampak na trditvah svojih „klasikov“, tj. Marxa, Engelsa, Lenina in drugih. Postavlja trditve, o katerih ne dopušča nobene debate, čeprav je čas dokazal, da ne držijo (npr. trditev o vedno večjem ubožanju delavcev, o koncentraciji kapitala in uničenju vse male in srednje industrije itd.) Marksizem-leninizem ni nobena znanost, ampak je vera, mistika, dogmatizem. Naj navedemo samo en vzgled. Marksizem-leninizem trdi — in to stoji tudi v šolskih učbenikih v Jugoslaviji — da je svet in vse vesolje in sploh vsa materija večna. Za to trditev pa nima

seveda niti najmanjšega dokaza, pač pa obstajajo nasprotni dokazi (Dopplerjev efekt, Einsteinoва relativnostna teorija). Toda ker je Engels postavil dogmo, da je materija večna, je to sedaj za komuniste čista znanost.

Humanizem

Poleg videza znanstvenosti privlačuje marksizem-leninizem izobražence tudi s tem, da se predstavlja kot pristen in globok **humanizem**, ki se trudi, da bi ustvaril človeku „raj na zemlji“, kakor je rekel Engels, in kateremu je človek vse in nad njim ničesar. Ta humanizem je torej čisti ateizem. Ta komunistični humanizem ponavlja gesla francoske revolucije o enakosti, bratstvu in svobodi in poziva v boj zoper krivice in izžemanje ljudi. Redko kdaj je v zgodovini kako gibanje te pristne krščanske ideale tako zlorabljalo, kot to dela marksizem-leninizem, ki v praksi ne pozna ne enakosti, ne bratstva, najmanj pa svobode.

Komunisti kažejo s ponosom na sovjetske uspehe. Koliko držav je doseglo enake ali še večje uspehe, ne da bi odpravile svobodo in ne da bi pognale milijone ljudi v koncentracijska taborišča in v gulage!

In končno je še nekaj, kar privlači nekatere izobražence. Marksizem-leninizem je **svetovni nazor**, ki daje — na svoj način seveda — odgovor na vsa življen-

Pomanjkanje in lakota v Latinski Ameriki

(Nadaljevanje.)

II. Gospodarstvo Latinske Amerike v mednarodni povezavi

Danes žive narodi na vseh področjih med seboj povezani; tako tudi v gospodarstvu. Ni naroda, ki bi mogel razvijati svoje gospodarstvo popolnoma zaprt vase in brez vsake zveze z drugimi narodi.

Tako je tudi današnji položaj Latinske Amerike in njeno pomanjkanje deloma razumljivo iz njenih zvez z drugimi narodi in se tudi ne more reševati brez zveze z njimi.

Gospodarska odvisnost Latinske Amerike

Dežele Latinske Amerike so po svojem razvoju mlajše, ker so bile odkrite v glavnem šele v 16. stoletju in počasi kolonizirane od Španije

skva vprašanja. To privlači tiste, ki bi radi imeli trdnost v življenjskih vprašanjih. Krščanstva ne poznajo ali pa jim ne ugaja, zato se oklenejo tega komunističnega svetovnega nazora v prepričanju, da so našli svojo pravo vero.

Rudolf Smersu

in Portugalske. Kot splošno velja za kolonije, so tudi te gospodarsko služile predvsem koristim matične države. Iz teh razlogov se je njihov gospodarski razvoj zavlekel in zaostajajo za deželami s staro gospodarsko tradicijo.

V prvi polovici preteklega stoletja, nekako pred 150 leti, so se te dežele v glavnem politično osamosvojile in so danes suverene države. Načeloma so tako svobodne tudi v gospodarstvu; a dejansko se gospodarski položaj ne da tako hitro spremeniti in gospodarska neodvisnost se ne doseže v trenutku, kot se okliče politična neodvisnost. Kot gospodarsko slabotne in še ne razvite dežele so ostale odvisne od prejšnjih in so pozneje prišle v odvisnost še od drugih gospodarsko mogočnih držav.

Danes Latinoamerikanci splošno tožijo nad to svojo gospodarsko odvisnostjo, nad „neokolonializmom“, kot jo imenujejo in pod katerim trpijo. Ta da je njihov zatiralec, pod katerim so „zatirani“ (opresión, oprimidos). V tem položaju gospodarske odvisnosti so tudi nujno pod močnim političnim

pritisikom od zunaj in tudi politično tako ne popolnoma svobodni.

Latinska Amerika je danes tako odvisna najbolj od bližnjih Združenih držav Severne Amerike, ki so gospodarsko in politično svetovna velesila. Latinoamerikanci splošno veliko tožijo nad to odvisnostjo in svojega velikega severnega soseda včasih označujejo kot svojega „zatalca“. (Po severnoameriških virih gre v Latinsko Ameriko 35% izvoza Združenih držav in 38% njihovega uvoza prihaja iz Latinske Amerike.)

O veliki gospodarski odvisnosti Latinske Amerike od drugih močnih držav ni dvoma. Ta odvisnost tudi ni bila vedno brez koristi za Latinsko Ameriko. Tudi je razumljivo, da ima v taki medsebojni odvisnosti večje koristi močnejši partner in je že a priori verjetno kdaj izkoriščanje na škodo teh dežel. A kakšna je bila in je danes ta odvisnost konkretno, je vprašanje podrobnih in strokovnih raziskav. In res o tem različno govorita gospodarsko-politični strokovnjak in zgolj politični, zlasti še revolucionarni propagandist.

Stališče Cerkve

Cerkev gleda na to vprašanje nepristransko in v luči svojih verskih načel, ki seveda kažejo idealno stanje v odnosih med narodi. Narodi so kot člani ene človeške družine; zato med njimi mora vladati bratsko razumevanje in dobrotnost; tudi ne sme biti pre-

velike razlike med bogatimi in revnimi in ne prevelike odvisnosti. Seveda je težko jasno ugotoviti, kje teče prava meja med upravičenim in neupravičenim, med pravico in krivico; so pa primeri, kjer je neupravičenost in krivica očitna in nanje opozarja Cerkev. (Kriterij presojanja npr. v mednarodnem trgovanju, pri kupovanju surovin v nerazvitih deželah, popolno nesorazmerje med dobičkom bogatih kupcev in dobičkom revnih ponudnikov.)

Ob idealnem stanju, ki ga v svojem nauku ima pred očmi Cerkev, boleče čutimo dejanski položaj med narodi in težavo, kako smernice Cerkve spraviti v življenje. Temu se namreč s silo upira skupinski egoizem med narodi, ki je še neprimerno hujši kot individualni egoizem posameznikov. A pravi mednarodni red je odvisen od tega, koliko bodo smernice Cerkve upoštewane v življenju in koliko se bo dejanski položaj bližal idealnemu.

Zadnji vatikanski koncil ugotavlja v Konstituciji o Cerkvi v sedanjem svetu med narodi preveliko neenakost in neupravičeno odvisnost na gospodarskem področju (83. 85, 1); načela današnje svetovne trgovine da se morajo temeljito spremeniti (85, 2); da se vzpostavi pravi svetovni gospodarski red, se je treba odreči prevelikemu pohlepu po dobičku, nacionalnim ambicijam, gnanju za nadoblast, računanju na vojaške po-

sledice, pa tudi nakanam v širjenju in vsiljevanju določene ideologije (85, 3).

Te ugotovitve drugega vatikanskega koncila veljajo v glavnem tudi za nerazvite dežele Latinske Amerike. V tem smislu govori izrecno o njih Dokument iz Pueble. Med najgljobljimi koreninami, ki iz njih izvira pomanjkanje v Latinski Ameriki (63), imenuje ekonomsko, tehnološko, politično in kulturno odvisnost teh dežel; dalje multinacionalne ustanove, ki da so večkrat zajedalke gostiteljskih dežel; nizka cena izvažanih surovin v primeri z visokimi cenami produktov, ki jih kupujejo (66). (Seveda so te ugotovitve zgolj ekonomsko-socialnega značaja in so zato tudi prepuščene strokovni diskusiji na tem področju.)

Smernice Cerkve pri reševanju položaja

Kakšna je pot do rešitve?

1. Zaostale dežele si morajo najprej same skušati pomagati, ne samo pričakovati rešitve od drugih. Ugotoviti je treba in upoštevati prave vzroke svojega položaja in svoje zaostalosti. Vprašati se je treba, zakaj so oni narodi razviti in ti zaostali. Tudi nje je njih napredek stal veliko truda. Morda so zaostalosti krive lastne napake, ki jih je treba odpraviti. Brez tega bi tudi tuja pomoč ne bila prav učinkovita.

Drugi vatikanski koncil pravi o tem: „Narodom v razvoju naj bo

predvsem pri srcu, iskreno in dosledno si postaviti za cilj razvoja čim večjo spopolnitev človečnosti svojih državljanov. Zavedajo naj se, da napredek izvira in narašča predvsem iz dela in ustvarjalnega duha narodov samih, zato se ne sme oslanjati le na tujo pomoč, ampak v prvi vrsti na lastna sredstva; ta je treba do kraja razviti ter pomnožiti z lastno sposobnostjo in v duhu lastnih izročil. Pri tem prizadevanju naj svetijo s svojim zgledom tisti narodi, ki imajo večji vpliv na druge“ (Konst. o Cerkvi v sed. svetu 86, 2).

2. Nerazviti narodi, ki živijo v sosedstvu in so si sorodni in se imajo za zatirane, je najbolj naravno, da se med seboj gospodarsko povežejo. Za Latinsko Ameriko Dokument iz Pueble ugotavlja, da ji prav tega manjka: „Ker ni integracije med našimi narodi, je med drugimi težkimi posledicami tudi ta, da v mednarodni povezavi veljamo za majhne edinice brez večje veljave v pogajanjih“ (65).

Pri današnjih izpopolnjenih zvezah med narodi bo vedno težje tako gospodarsko izrabljanje bolj revnih narodov, kot nad njim toži Latinska Amerika. Glavni način tega izrabljanja je bil v prenizkem plačevanju izvoženega blaga, ki so ga revne dežele v stiski bile prisiljene prodajati. Danes je ta trg vse bolj na široko odprt in je več možnosti prodaje; obenem se morejo izvozniki istega blaga organizirati in vplivati na cene v svojo

korist. Tako danes izvozniki nafte, kar so splošno prav nerazvite dežele, v ceni, ki jo nastavljajo, v svojo korist celo pretiravajo.

3. Ob današnji veliki neenakosti med narodi je potrebno posebej, da razviti narodi pomagajo nerazvitim. Tako gospodarsko sodelovanje more biti v korist obeh strani, zlasti ko bo takó odstranjen važen vzrok, ki spravlja v nevarnost mir med narodi (Konst. o Cerkvii v sed. svetu, 83).

Vzvišena načela o tem podaja zadnji vatikanski koncil v Konstituciji o Cerkvii v sedanjem svetu, ki jih v glavnem tu navedemo:

a.) Dolžnost pomoči: „Razviti narodi imajo prevažno dolžnost, podpreti ljudstva v razvoju pri reševanju njihovih nalog. V ta namen naj spopolnijo svojo duhovno in gmotno pripravljenost tako, kakor je to potrebno, da se vzpostavi tako splošno sodelovanje“ (86, 3).

b. Pomoč v ljudeh: „Pripadnike vseh narodov je treba z vzgojo in strokovnim izobraževanjem usposobiti za različne poklice v gospodarskem in družbenem življenju. V ta namen je potrebna pomoč inozemskih strokovnjakov; ko pa jo ti prinašajo, naj se ne vedejo kot gospodovalci, marveč kot pomočniki in sodelavci“ (85, 2).

c. Gmotna pomoč: „Glede gmotne podpore narodom v razvoju je treba reči, da ne bo nič zalegla, če se ne bodo načela današnje svetovne trgovine temeljito spremenila. Razviti narodi morajo razen tega

dajati še drugačno pomoč, bodisi v obliki daril bodisi posojil ali vlaganja denarja v podjetja. To se naj daje velikodušno in brez dobičkaželjnosti z ene strani, z druge pa se zares dostojno sprejema (85, 2). — Trgovanje: „Pri trgovanju s slabšimi in revnejšimi narodi naj skrbno upoštevajo njihove koristi; ti namreč za lastno vzdrževanje potrebujejo izkupiček, ki so ga dosegli s prodajo svojih pridelkov“ (86, 4). — Tehnološka pomoč: „Neredki narodi bi mogli svoje življenjske razmere znatno zboljšati, če bi po primernem pouku prešli od zastarelih načinov obdelovanja zemlje k sodobnim tehničnim načinom, ki bi jih morali pametno prilagoditi svojim razmeram, in če bi povrh tega uvedli boljši socialni red in pravilneje porazdelili zemljiško posest“ (87, 1).

d. Splošno sodelovanje pri gospodarskem napredku: „Gospodarski napredek mora ostati pod človekovim nadzorstvom. Ne sme biti prepuščen odločanju maloštevilnih posameznikov ali skupin, ki imajo v rokah preveliko gospodarsko moč, pa tudi ne izključno odločanju državne skupnosti ali nekaterih močnejših narodov. Nasprotno, treba je, da pri usmerjanju gospodarstva dejavno sodeluje čim več ljudi in da tam, kjer gre za mednarodne odnose, pri tem dejavno sodelujejo vsi narodi“ (65, 1).

e. Mednarodna skupnost: Naloga mednarodne skupnosti je, us-

klajevati in spodbujati napredek, pa seveda tako, da bodo sredstva, ki so temu namenjena, kar najbolj učinkovito in do kraja pravično uporabljena“ (86, 5).

f. Mednarodne ustanove: „Osnujejo naj se primerne ustanove za razvijanje in urejanje mednarodne trgovine, zlasti trgovine z manj razvitimi državami, in za kritje primanjkljaja, ki poteka iz prevelikih premoženjskih razlik med narodi. Tako urejanje, ki naj ga spremlja tehnična, kulturna in denarna podpora, mora oskrbeti potrebna sredstva ljudstvom, ki težijo k razvoju, da bodo mogla na ustrezen način dvigniti svoje gospodarstvo“ (86, 6).

g. Sprememba gospodarsko-socialnega sistema ob upoštevanju duhovnega značaja narodov: „V mnogih primerih je nujno potrebno spremeniti gospodarski in družbeni ustroj. Vendar se je treba varovati tehničnih rešitev, ki jih

predlagajo, preden so dozorele, zlasti takih, ki sicer prinašajo človeku tvarne ugodnosti, a nasprotujejo njegovemu duhovnemu značaju in napredovanju. Vsak del človeške družine namreč nosi v sebi in v najboljših svojih izročilih kak delež duhovnega zaklada, ki ga je človeštvu zaupal Bog, čeprav mnogi ne vedo, iz kakšnega vira poteka“ (86, 7).

h. Pravi in nepravi gospodarsko-socialni sistemi: „Gospodarstvo se ne sme prepuščati samo nekakšnemu mehaničnemu toku gospodarske dejavnosti posameznikov in tudi ne zgolj odločanju javne oblasti. Zato moramo kot zmotne obsoditi tako tiste nauke, ki se v imenu napačno pojmovane svobode upirajo potrebnim reformam, kakor tudi tiste, ki osnovne pravice posameznikov in združenj žrtvujejo kolektivni organizaciji proizvodnje“ (65, 2).

Franc Gnidovec

Na Nizozemskem po sinodi

Nizozemski škofje so se februarja sestali na prvo konferenco po vrnitvi iz Vatikana. Ob sklepu so izrazili zadovoljstvo nad tem, kako so v domovini sprejeli sklepe posebne listine sinode nizozemskih škofov v Rimu. Prepričani so, da jih bo večina vernikov razumela kot potrebne, čeprav se zavedajo, da jih bodo tu ali tam odklonili. Škofje bodo izdali knjigo s podatki o sinodi. Sedaj razpravljajo o poteku sinode z najožjimi sodelavci in iščejo, kako bi začeli

uveljavljati sklepe na svojem področju.

Medtem so v Utrechtu nekateri duhovniki, pastoralni asistenti in nekateri poročeni nizozemski duhovniki ustanovili Nizozemski svet zaposlenih v dušnem pastirstvu. Po izjavah sodeč „Svet“ noče nasprotovati sklepom sinode, vendar hoče „obvarovati vse dobro, ki je izšlo iz II. vaticanskega koncila.“ Vendar so škofje na sinodi sklenili, da takih „sindikalnih organizacij duhovnikov“ ne bodo priznali in se z njimi pogajali, ker niso v duhu cerkvenega življenja.

v družini

EVANGELIJ — Z OČMI ZAKONCEV

BOLNIK V DRUŽINI

Kako radi rečemo: „Samo da bo zdravje, pa bo vse v redu!“ Res, zdravje je velik dar, ki se ga skoraj redno zavemo šele, ko ga zgubimo sami ali kdo od domačih. Potem se večkrat ob boleznih ne najdemo. Pritožujemo se, tarnamo morda drug čez drugega in si s tem težo boleznih v hiši še povečujemo. Zakonca sta si ob poroki obljubila, da si bosta ostala „zvesta v sreči in nesreči, v boleznih in zdravju.“ Prej ali slej pride ura, ko je treba to obljubo začeti uresničevati. To pa gotovo ni lahko. Vendar, kot v nesreči spoznamo prijatelja, tako si zakonca še posebej v boleznih pokazeta, kako se imata zares rada. Kristus, ki sta ga ob poroki povabila medse, bo njun najboljši prijatelj in pomočnik v boleznih in njenem prenašanju.

Kdor ljubi

Tisti čas je rekel Jezus svojim apostolom: „Kdor ljubi očeta ali mater bolj kot mene, ni mene vreden. in kdor ljubi sina ali hčer bolj kot mene, ni mene vreden; in kdor ne vzame svojega križa in ne hodi za menoj, ni mene vreden. Kdor najde svoje življenje, ga bo izgubil.

In kdor svoje življenje zaradi mene izgubi, ga bo našel. Kdor vas sprejme, mene sprejme; in kdor sprejme mene, sprejme tistega, ki me je poslal. Kdor sprejme preroka, ker je prerok, bo prejel plačilo preroka; in kdor sprejme pravičnega, ker je pravičen, bo prejel plačilo pravičnega. Kdor dá komu teh malih piti le čašo hladne vode, ker je moj učenec, resnično, povem vam —

ne bo izgubil svojega plačila (Mt 10, 37-42).

Bolezen

Menda ni zakona, ki ne bi imel kakšne velike težave. Najina največja je — bolezen. Začelo se je pri starših. Veliko so bolehal, večkrat tako, da sva se bala za njihovo življenje. Pa so si spet opomogli. Te skrbi zanje in ob njih so naju počasi začele utrujati. Ob branju evangeljskega odlomka sva začela razmišljati o najinem odnosu do njih. Ljubila sva očeta in mater, vendar večkrat sebe bolj **ko nje**. Pozabljala sva, da bolj ko je človek nebogljen, bolj je potreben ljubezni in skrbi, posebej, če je bolan in star. **Jezus opozarja**, da morava ljubiti stvari in ljudi tako, da to ne bo v škodo najinemu ljubezenskemu odnosu do Boga. In zdi se nama, da sva prav v boleznih najin角度 staršev včasih hodila mimo Kristusa in ga zato nisva bila **vredna**. Oprosti, prijatelj bolnikov!

Nevredna

Še nekaj sva dovolila — medsebojne prepire zaradi staršev in njihove boleznih ter skrbi zanje, namesto da bi naju skupne težave združevale. Prav **sina in hčer** sva ljubila bolj ko Kristusa v bolnih, ker sva mislila, da bodo skrbi za stare in bolne v hiši neprijetno delovale na otroka. Po-

zneje sva odkrila, da imata otroka več posluha za stare in bolne kot pa midva. Zelo sta se navezala nanje in jim rada na svoj otroški način pomagata. Odkrila sva, kako sta si otroška doba in starost sorodni. In spomnila sva se, da sva prehitro nehala biti otroka, stara bova pa kmalu... Gospod, želiva te biti vredna in gojiti v sebi otroškega duha dobrohotnosti in ljubeznivosti do bolnih!

Križ

Za pripadnost tebi, da bi tebe bila vredna, pa zahtevaš, da **vzameva svoj križ**. Očitno je bolezen v naši hiši dolgo bil največji križ. A za teboj sva bolj capljala kot **hodila**. Zanimivo, da je neprijetna stvar toliko težja, kolikor bolj se je človek otepa. Jezus pa pravi, naj vzameva bolezen in hodiva **za njim**. Tudi njemu življenje ni bilo rožnato. Včasih ni imel jesti ne kam glave položiti. A nosil je svoj križ in s tem bil vsem okrog sebe, posebno bolnikom, velik blagoslov. Križ ostaja križ, a širi blagoslov prav zato, ker po križu prihaja Kristus na skrivnosten način med nas. Tudi midva sva začela opažati blagoslov, posebno pri otrocih. Zrelejša postajata, z občutkom za potrebne, s sočutjem, plemenitim srcem in sposobnostjo, da se temu ali onemu odrečeta.

Izguba

Poročila sva se z velikimi upi, da bova zaživela polno. No, res nama ni nič manjkalo. Dobila sva zelo lepi službi in prav tako stanovanje. Tudi otroka sta prišla, ki sva si ju tako želela. A potem je začela vedno pogosteje trkati bolezen na vrata in naju spravljati v nevoljo, jezo, včasih celo v obup. **Izgubila** sva tisto, kar sva imela že v roki — lepo urejeno, dovolj brezskrbno **življenje** dveh mladih ljudi. Tudi najina vera vate je doživljala krizo. Enačila sva namreč zvestobo tebi z vidnim blagoslovom, ki naj bi pomenil blagostanje in predvsem zdravje. Že sva mislila, da sva vse to dobila, **našla** kot nagrado za svojo vernost. Tudi molila sva, a predvsem tako, da bi kaj dobila od tebe. Vsaj dolgo časa sva molitev razumela tako: najti, dobiti...

Najti

Prav neverjeten je Jezusov način mišljenja, njegova logika in njegovo gledanje na življenje in vrednote v njem. Vse obrača na glavo, ali bolje morda, vse postavlja spet — na noge. Hrepenela sva po mirnem in udobnem življenju in vse storila, da bi bilo tako. Računala sva sicer in vključevala v ta svoj „načrt“ redne težave, predvsem z otrokoma. Ko se je vse obrnilo, ko sva začela **izgubljeni svoje življenje**, kakor sva si ga zamišljala, sva naj-

prej doživljala tudi izgubo miru in notranjega zadovoljstva. Ko sva pa zdaj **zaradi tebe** začela stvar gledati drugače, se tudi notranje počutiva drugače. Kot skozi trdo zemljo, ki jo je zima zamrla, spomladi požene drobna, komaj opazna, a močna klica, tako se dogaja tudi nama. Skozi razočaranje in notranjo otrplost se počasi, a gotovo oglašča zaupanje v nekaj globljega od udobja.

Sprejet

Že večkrat sva slišala ali brala, da Jezus ljudi na neki način enači s seboj. **Kdor sprejme bolnika, njega sprejme**. Kako drugačni se nama zdijo najini bolehnih, včasih tako nebogljeni, a tudi sitni starši. Skoraj neusmiljeno je to Jezusovo istovetenje z vsemi, posebej prizadetimi. Da, prav on je navzoč v najinih bolnih starših in prav njega negujeva, streževa, prenašava — ali pa nad njima mrmrava, osorno govoriva in ga včasih malo tudi zanemarjava. Ponovno — oprosti! Vendar, ali ne bi ta „oprosti“ morala reči spet svojim staršem... In kot da to še ni dovolj. Jezus trdi še več. Če sprejemava ali ne sprejemava te bolne in ostarele ljudi, potem sprejemava ali odklanjava ne samo Kristusa, ampak tudi **tistega, ki je njega poslal**, Očeta. Kako se torej spreminjajo odnosi med nami, če jih gledamo s Kristusovi mi očmi!

Plačilo

Kristjanom radi očitajo, da delamo vse za plačilo. Pa vendar dela vsak človek vse prav zato, da bi bil deležen nekih vrednot, se pravi, da bi **prejel plačilo** na ta ali oni način. Vrednota sama, za katero se boriš, je že plačilo. Zato ni čudno, da Jezus obljublja obogatitev z vrednoto sprejemanja sočloveka in s tem njega. Ne more biti drugače. Dobro je po svojem bistvu blagodejno, osrečujoče, zasičujoče. Zato Jezus govori o odnosu med sprejemanjem vrednote in med plačilom za ta sprejem. **Plačilo preroka za sprejem preroka, plačilo pravičnega za sprejem pravičnega.** Torej — če sprejemava v bolnih Kristusa in po njem Očeta, nama preostaja plačilo samega božjega Sina in neskončno ljubečega Očeta. Neverjetno, pa vendar resnično. Prav obstala sva ob tem spoznanju in ob dosedanji najini slepoti. Seveda, midva bi nehote rada to plačilo takoj. A Jezus obljublja, da ga **bova prejela** ob svojem času in na svoj način. Čas in način rajši prepuščava tebi, do bri Bog.

Dajati

Kot da naju hoče Jezus na vsak način prepričati, da je res tako, kot trdi, in da se spleča ves trud, ko sprejemamo človeka. Kot da gre za matematično natančnost v božjem „preračuna-

vanju“ naših dejanj v korist bližnjega. **Čaša hladne vode** ne bo pozabljena, ne bo ostala brez osvežujočega odmeva. Nama se je prav ob skrbi za bolne starše tolikokrat zdelo, da izgubljava čas, da gre toliko besed, gibov in potov v — prazno. Kristus pribija, da je in bo **resnično** tako, ker nama to on sam **pravi**. Skrivnostno pravilo za srečo, ki ne mine, je torej — dajati. **Kdor dá**, ta bo notranje razbremenjen in obogaten obenem. In ne bo izgubljal bistva svojega življenja.

Ljubiti

Skrivnostna je povezava Kristusa človeka in Jezusovega učenca, ki skuša živeti svoje krščanstvo v ljubezni do bližnjega. Kako „ljubiva bližnje“, dokler so le-ti kolikor toliko daleč... A ko gre za najbližje in z boleznijo prizadete, tolikokrat odpoveva. Jezus pa poudarja, da se istovesti predvsem z **malimi**, se pravi s tako ali drugače potrebnimi, nepri- vlačnimi, na rob odrinjenimi. Mati Terezija hodi po Indiji, njene sodelavke po drugih straneh sveta, a našle bi delo tudi pri nas... Tudi v najinem domu? Ne — midva želiva izpolniti svoje **poslanstvo**, ki ga imava v svojem lastnem domu. Saj tudi že midva od časa do časa čutiva klice bolezn. Ali se ne bova na najino nebog- ljenost najbolje pripravila z vlo- go Jezusovih **učencev**, ki **ljubita?**

Vital Vider

VERSKA OSKRBA BOLNIKOV V DRUŽINI

Ob boleznih navadno rajši pomislimo na versko razsežnost našega življenja. Zato je prav, da zna družina tudi tako priliko uporabiti za izražanje svoje vere doma.

Najprej bo dobro vedeti, da huje bolni navadno ne prenesejo veliko govorjenja, zato tudi daljše molitve ali obredov ne. Vendar je mnogokrat prav kratka ustna molitev, posebej taka, ki jo že znajo na pamet, zelo primerna. Če sam bolnik ne more glasno izgovarjati besed, jih bo rad v duhu ponavljal za nami. Zato pa zdravi molimo počasi, razločno in dovolj glasno ali tiho; odvisno od bolnika ali boleznih.

Posebej pri bolnikih, ki so dalj časa priklenjeni na posteljo ali dom, je prav, da imamo z njimi družinsko bogoslužje redno, v kakršnikoli obliki že. Poleg telesne nege je gotovo potrebna tudi skrb za vidno in slišno doživljanje svetá vere.

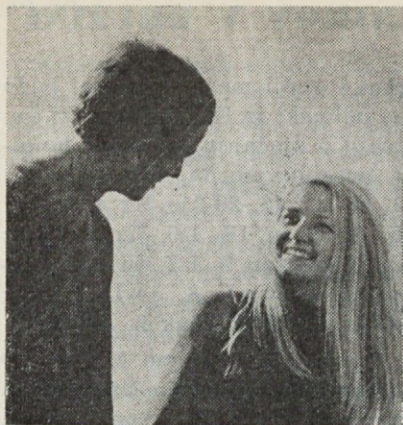
Vsaj ob nekaterih trenutkih bo bolnika gotovo razveselila verska pesem domačih ali tudi glasba. Le da je tisto, kar je osebno izvedeno od samih članov družine, bolj prisrčno in bolj sega v srce. Pesmi pa naj bodo take, ki bodo bolniku vlivale vedrino in pogum.

Božja beseda ima vedno svojo moč, posebno takrat, ko mora človeška obnemeti. To je predvsem ob trpljenju, ki so ga bolniki de-

ležni v večji meri. Primerni bodo vsi odlomki iz Evangelijev, ki govorijo o srečanju Jezusa z bolniki, posebno morda: Mt. 4, 23-25; 11, 25-30; 15, 29-31; Mr 4, 35-41; 15, 33-39 in 16, 1-6, Lk 10, 5-9; 12, 35-40, Jan 9, 1-7. In pisma apostolov: Rimlj 8, 14-17. 18-23; 2 Kor 4, 16-18; Jak 5, 13-16.

K sreči je že mimo čas, ko so zakrament bolniškega maziljenja imenovali „poslednje maziljenje“. S tem so večkrat vzbujali strah pred takim srečanjem bolnika s Kristusom. Danes toliko bolj vemo, da je ta zakrament predvsem pomoč bolniku, da se duševno in duhovno v boleznih lažje znajde. V prvih krščanskih časih so ga delili predvsem kot zakrament ozdravljenja bolnikov. Zakaj bi danes ta vidik zanemarjali? Zato v vsaki resnejši bolezni domačemu omogočimo ta Kristusov dar, na katerega pa bolnika mirno in vedro pripravimo. Najlepše je, če je maziljenje združeno z obhajilom, ki naj bi sicer bilo redna pomoč bolniku.

Cerkev zelo rada dovoli bolnikom, ki dolgo ne morejo v cerkev, mašo na domu. Taka maša bo višek družinskega bogoslužja za družino, ki se srečuje z boleznijo. „Živo“ družinsko bogoslužje bo seveda tudi potrpežljiva postrežba bolnika iz ljubezni do bolnega družinskega člana in do Kristusa, ki je „v njem bolan“.

Za mladino
za mladino

SAMOSTOJNOST RESNOST IN VESELJE

V prvi vrsti želim našim dekletom in fantom, da ostanejo, kar so; da se ne utopé v množični gmoti, v veletoku sprotnega dogajanja, ampak, da živijo svoje **lastno osebno življenje**, da rastejo iz **svojih korenin** in se tako razvijejo v čvrste človeške like, v polne in zrele osebnosti. To je tisto, kar danes naši skupnosti in svetu, v katerem živimo, najbolj manjka. To manjka tudi nam samim; kadar ne živimo lastnega življenja, smo kot riba na suhem, manjka nam najvažnejše, nimamo nobene enotne smeri, samo premetavamo se z ene zadeve v drugo, mahamo po zraku okrog sebe, a ne gremó naprej.

Že stari Ciceron je učil svojega sina: „Predvsem pa mora vsakdo obdržati svoje, ne tisto, kar je grešno, ampak kar je njemu lastno, da se bo lažje ohranilo ti-

sto človeško dostojanstvo, ki je predmet naših naporov. Treba je delovati tako, da ničesar ne podvzamemo, kar bi bilo proti splošnemu naravnemu redu, temveč da v popolnem spoštovanju tega reda sledimo svoji naravi v tem smislu, da, četudi nas mikajo boljše in resnejše težnje, **merimo svoje nagnenje z merili svoje narave...** Če je kak viden znak dostojanstva, je to gotovo stalnost življenja in pa doslednost v delovanju, katerih ni moči doseči, če, **posnemajoč tuje narave, ne upoštevamo svoje.**“ (De officiis, I, 31, 30)

Kdor misli, da bo bolj zaživel, če se bo prepustil toku življenja, „naj gre, kamor hoče“, se zelo moti. Bog nas je ustvaril osebna bitja, z zavestjo, razsodnostjo in svobodo. Zato bo terjal odgovor od nas. Ne moremo živeti kot de-

lec zgodovinskega toka, ki plava z dogodki, se zgublja v splošnosti in nedoločnosti. Tudi če bi se človek hotel razbliniti v množici in tokovih, bi se ne mogel. Njegova narava je neuničljivo osebnostna. Če jo mečeš skozi vrata, se povrne skozi okno. „Obsojeni smo na svobodo“, je zapisal brezverni eksistencialist Sartre. Svobodo čuti kot obsodbo le tisti, ki svobode ne ljubi, ki mu je v breme. Kdor pa svobodo ljubi kot „najdragocenejšo darilo narave“, kot se je izrazil papež Leon XIII., bo našel v svobodnem odločanju in iz njega izvirajočem samostojnem življenju svoja najlepša zadovolženja. Seveda svoboda ne pomeni, da človek sme storiti, kar koli se mu zdi, ne glede na splošni naravni red in na posamično naravo, ki mu je bila dana. On je gospodar svoje narave v tem smislu, da jo lahko prav in skladno razvija ali pa jo nasprotno zanemarja ali pa celo zatira. Iz svoje kože pa ne more skočiti. Ravno tako lahko krši splošni naravni red, spremeniti pa ga ne more, ker je zapisan v samo bistvo stvari. Vsakdo se lahko razvija le na podlagi dejanske stvarnosti in lahko raste le na svojem. Nobeno drevo se še ni razrastlo iz tujih korenin in proti vsem zakonom rastlinskega sveta.

Živeti lastno življenje pa ni lahko. Najprej ni lahko odkriti svoj lastni obraz, spoznati se zares in v globini. „Da mi je odkriti svoj obraz!“ kliče s pretresljivim gla-

som pesnik. Odkriti svojo pot. Tisto, ki Bog hoče, da jo prehodiš. In ko jo odkrijemo, ni lahko po tej hoditi, ko nas tisoč stvari moti in vabi, da se od nje oddaljimo. Doslednost in zvestoba lastni poti in lastnemu poslanstvu sta s trnjem prepreženi. A skupaj s tem trnjem raste tudi najlepše cvetje. Ni prvega brez drugega. Nobeno veselje v življenju ni globlje, kot tisto, ki spremlja naše pristne uresničitve, a ravno te so tiste, ki zahtevajo največ odpovedi, žrtev in trpljenja. Ko mlad človek uvidi ta pozitivni značaj odpovedi, je postal zrel. Dokler pa išče samo sladkosti življenja in beži pred odpovedjo, je pa še infantilni in nezrel. To je lepo povedal španski mislec Miguel de Unamuno v pismu mladem fantu:

„Sé serio. Lleva seriedad, solemne seriedad a tu vida, aunque te digan los paganos que es ensombrecerla, que la haces sombría y deprimente. En el seno de eso que como lúgubres depresiones se le aparecen al pagano, es donde se encuentran las más regaladas dulzuras. Toma la vida en serio, sin dejarte emborrachar por ella; sé su dueño y no su esclavo, porque tu vida pasará y tu quedarás. No le hagas caso a los paganos que te digan que tu pasas y la vida queda... ¿La vida? ¿Qué es una vida que no es mía, ni tuya, ni de otro cualquiera? ¡La vida! ¡Un ídolo pagano al que quieren que sacrifiquemos cada

uno **nuestra** vida! ... Sé serio. Alegre también; pero seriamente alegre. La seriedad es la dicha de vivir tu vida, asentada sobre la pena de vivirla y con esta pena casada. Ante la seriedad que

las funde y, al fundirlas las fecunda, pierden la tristeza y la alegría su sentido." (¡Adentro! y „Obras selectas“, Plenitud, Madrid, 1965.)

Dr. Milan Komar

IZ ODPRTEGA PISMA ENEMU NAŠIH MLADIH

... Samo kdor veruje, da so na svetu ideali, ki so realni in torej dosegljivi, pa čeprav se nam morda zdijo visoki, samo kdor je pripravljen zanje se tudi žrtvovati, samo tak človek lahko zaživi polno življenje. Samo tak mlad človek more pripomoči, da bo jutri svet vsaj malce boljši, kakor pa ga je našel, ko je v žibelki zajokal. Samo tak bo slovenstvu v oporo, samo tak tudi v korist „novi domovini“, ki potrebuje močnih in zvestih ljudi, dobrih državljanov.

Korajža! Če v preteklosti res ni vse bilo idealno izpeljano — skušajmo narediti bolje v prihodnje. Mladi in stari!

Kako danes, ko celo neverne množice po svetu čutijo, da jim

preko nauka Petrovega naslednika prihaja edina možna rešitev, danes, ko veje še posebno močan in osvežujoč veter krščanstva preko človeštva, danes ko na drugi strani razni še pred kratkim strastni oznanjevalci smrti narodov govorijo o nujnosti osebe, družine, naroda — **kako danes biti črnogled?**

Dragi moj, „slovenstva trda tlaka“ je res vedno bila in bo trda tlaka. Toda še vedno je rodila novo življenje. In ga bo tudi zdaj. Res pa je, da to sveto tlako prenesejo samó taki fantje, taka dekleta, ki so v sebi močni, pripravljeni, da jim ob tem delu nikdar ne bo dano slišati aplavza...

Zorko Simčič

(Ob 30-letnici SDO in SFZ)

Ob tihih večerih

Moji duši so dragi tihi in mirni večeri. Temne in burne večere duša vzljubi za nekaj trenutkov, a ta ljubezen se spremeni često v strah in grozo. Hrušč viharnih večerov zaduši v duši njene lastne glasove: naša duša le posluša, se čudi, trepetaja, a za lastne misli nima ne časa ne prostora.

Ljubši so mi večeri z mehkim mirom in s sanjavo melanholijo, večeri, ki lega ob njih dan k pokoju vdano in brez boja z jasno, belo nočjo, večeri, ki odpirajo ob njih angeli božji na sinjem nebesnem oboku polagoma svetla očesca in zró na pol radovedno, na pol zadovoljno na zemske nižave, ne da bi jim zakril vsak čas temen oblak razgled po vesoljstvu. Nad vasjo plava mir, mir polni hiše, kjer se zbirajo trudne družine, mir dehti iz travnikov ob vasi, mir plove nad polji in gozdovi — vsa širna okolica je pogreznjena v globok, sanjav mir...

Ob takih tihih in mirnih večerih, ko v naravi skoraj ni slišati glasu, ki bi motil misli naših duš, te rade govore same s seboj. Ob takih večerih se razgrne pred nami naše življenje kakor širna, na vse strani pregledna planjava. Podobe in dogodki vstajajo iz globine duše, pred nami oživi naša mrtva mladost, bude se nam spomini na jasne in na temne, tež-

ke dni in spomini na nekdanje enako mirne, enako tihe večere.

A s takimi mirnimi in tihimi večeri so v zvezi često prav burni in veliki dogodki našega življenja...

Nocoj je tak tih in miren večer. In pred dušo mi vstajajo razni nekdanji tihi večeri, dolga vrsta, od prvih mladostnih let do danes, ko uživam tak tih večer v tujini. Mislil sem o mnogih, da sem jih pozabil že davno; a glej, nocoj spet oživljajo. Čutim, da so mi zapisani navzlic mnogim letom še jasno in ostro v spomin, določno in globoko, kakor bi bili začrtani z iglo v papir. Briši in briši, ne izbrišeš jih nikoli.

Vrsta let je že tega. Tih večer je bil, pravzaprav že noč, ko sem se prebudil. V sobi je bilo jasno, skoraj kakor ob dnevu, bila je polna luna in skozi visoka, nezastarta okna je lila v sobo mesečina v mirnih, a velikih valovih. Zazdelo se mi je ob prvem pogledu, da greje izbo z mračno toploto. Od okna pri mizi je padal lunin sij prav čez gornji del postelje. Ob vzglavju je sedel nekdo in naslanjal glavo ob blazino malone tik moje glave.

Tiho in oprezno sem se nekoliko dvignil ter se zagledal v obraz žene, ki jo je premagala utrujenost, da je sedé zadremala.

Moja mati je bila. A obraz se ji je zelo spremenil od začetka moje bolezni: lica so bila obledelela in izmučena, brada se ji je zostrila in v mesečini sem videl jasno, da ji prerezujejo čelo gube. Poprej jih nisem nikdar opazil.

Sloneč na roki, sem zrl dolgo materi v shujšani obraz. Niti dihati si nisem upal, boječ se, da jo predramim in prestrašim... V duši pa mi je vstajala polagoma težka in boleča misel: „Tvoja bolezen je včrtala v čelo materino te gube; v skrbi in strahu, da te izgubi, ji je ostarelo lice.“

Šele zdaj sem se zavedal dočela, da sem bil bolan. Trudil sem se, da se domislim vse te bolezni, da preračunim, kako dolgo je trajala, koliko noči je prebedela mati ob moji postelji. A spominjal sem se le, kako sem legel nekega popoldne. V prihodnji noči mi je bilo zelo vroče in v glavi sem čutil pekoče bolečine. Dozdeva se mi, da sem prosil mater, naj me nese od tod, kam sem hotel, ne pomnim več. Potem je legla na moje misli neprodurna noč...

In zdaj, ob tistem večeru, sem se spet prebudil. V glavi sem čutil še nekaj težkega, v ušesih mi je šumelo, oči so bile trudne in vse telo me je bolelo, kakor bi bil padel iz visočine na trdo zemljo.

Spoznal sem jasno, da sem bil že na pragu med življenjem in med večnostjo. A ta večer sem se zbudil v novo življenje, nov dan mi je zasijal ob tistem večeru.

In prvi obraz, ki ga gledam pred seboj po tem prebujenju, po ti vrnitvi v življenje, je najdražji mi obraz. In glej, govori mi jasno o večerih in nočeh, ki jih je prečula v bolečini in obupu ob moji postelji. Koliko vzdihov se ji je izvilo iz srca vse te dolge noči, koliko molitev je pošiljala njena duša k Bogu v spravni dar in za dragoceno odkupnino zame! Koliko solza so potočile njene oči — od teh solz in od mnogih prečutih noči oslabele in izmučene so se sklenile zdaj — ob tem tistem večeru, ko sem odprl jaz svoje.

Tiho sem sklonil glavo nad njeno roko, počivajočo na odeji. Poljubil sem jo žarko, iz očesa mi je privrela solza ljubezni in hvaležnosti in kanila na koščeno roko.

„Mama..“

Planila je pokonci, kriknila, a se takoj zrušila spet na stol. Njene roke so se oklenile mojega vratu, pritislila je obledelo lice k mojemu in zaihtela na glas. Jokala sva skupno — solze vese-lja, hvaležnosti in ljubezni so bile to.

Okoli naju in tam zunaj v naravi božji je sanjal tih in miren večer. Težko je pozabiti take večere in dostikrat znova oživlja-jo...

Vsakah sto let se odpre ob tihem večeru čudoviti cvet aloin. Vsakah sto let se prerodi ob tihih večerih v skriti puščavi bajni ptič feniks. Vsakah sto let bi našel človek nemara zvestega prijatelja. A ni sojeno vsakemu, da vidi cvet aloin. In koliko jih je, ki so videli feniksa, dvigajočega se v veličastnem poletu proti sončni obli? Malo jih je, ki najdejo zvestega prijatelja.

Enega sem imel v življenju. Ob tihih večerih sva posedala večkrat brez dela v sobici. Sobice, ki sva stanovala v njih, so bile navadno tesne, mračne in vlažne. A duši najini sta bili bogati in najini srci sta hranili zaklade najlepših biserov.

Ob takih tihih večerih sva dvigala čudovito bogastvo svojih duš. Biseri najinih src so se lesketali v najinih besedah, prepolnih prečudnih misli in ožarjenih s svetlimi vzori.

Dostikrat sva šla po napornem dnevnem delu ob tihih večerih iz

mesta. Zunaj v svobodni prostranosti sta se nama duši širili, zazibavali sta se nama v sladke sanje o srečni prihodnosti. Kovala sva drzne in čudovite lepe naklepe za življenje, mogočne, blesteče zgradbe so se dvigale pred nama. Snovala sva jih v tihih mislih in v besedah, izgovorjenih na pol, na pol zamolčanih, a prepričana sva bila, da jih res postaviva ob svojem času, vse te lepe, veličastne zgradbe. Nepremagljivo moč sva čutila v sebi; dozdevalo se nama je, da je treba le počakati nekega velikega dne in tedaj izgovoriva vsemogočno, ustvarjajočo besedo: Zgodi se! In vse, o čemer sanjariva zdaj, postane takoj veličastna resničnost.

In najine duše so nama zahrepenele nemirno in vroče po tem velikem dnevu...

Nekega večera sva hodila po polju za mestom. Na zemljo je padal mrak, kakor bi tresel kdo droben prah po ozračju. Mesto je ležalo pred nama kakor velik, stoteroglav moloh, ki se je nasitil ravnokar človeške krvi in je legel, da si odpočije.

Polje je bilo že rosno, za nama se je vila v travi jasno začrtana pot. Bil je maj; vse zeleno, vse mlado je bilo okrog naju in zdelo se je, da kipi iz njiv, iz travnikov, iz vse zemlje močno in toplo življenje.

Tiho sva stopala drug ob drugem. Prijatelj je zrl tja po njivah in travnikih zamišljeno in napeto, kakor bi nekoga iskal.

„Vsepovsod življenje, a po mojih stopinjah sledi smrt.“

Spregovoril je nenadoma in čudno, da me je pretreslo.

„Vdajaš se spet pesimizmu. Zakaj?“

Nasmehnil se je trpkno in boleče.

„Pesimizem in optimizem in idealizem in realizem in vse drugo so zame le še prazne, v zrak govorjene besede. Vse, o čemer sva sanjarila še pred letom, pred pol leta, pred meseci, nima zame nikake veljave in vrednosti več. Jaz ne uresničim od vseh svojih naklepov nikoli nobenega, ničesar ne sezidam nikdar. Še tisto, kar sem sezidal do danes, se prej ali slej zruši. Ne, ne ugovarjaj, zame je zdaj vse brez pomena, ker je vse samo dozdevno. Resnične so le prevare življenja in — smrt.“

Sklonil sem glavo in stopal nem ob njem. Vedel sem, da bi bili zaman vsi ugovori, brez sadu in brez koristi vse tolažilne besede. Prijatelj je čutil določno, da nosi smrtno kal v sebi.

Postal je in se zagledal v nebo. „Kako krasno, kako veličastno! — Ali se spominjaš mladega kneza Andreja Bolkonskega iz ‚Vojne in mira‘, ko leži ranjen na bojnem polju? Visoko nad njim se boči nebo, zabrisano in neizmer-no visoko, in po njem plovejo oblaki. Andrej gleda to nebo in že na pol nezavesten od rane na glavi se čudi, da še ni opazil dc tedaj nikoli tega neba in teh obla-

kov, ki plovejo po neskončnem oceanu tako tiho, tako mirno, čisto drugače, kakor je hitel on in Francozi. Gleda in se čudi — in vse se mu zazdi majhno in neznačno in brezpomembno v primeri z veličastvom neba in neskončnosti in večnosti: on sam, vse njegove skrbi, vsa ljubezen, veliki Napoleon in grozna vojska, ves svet in vse življenje. Vse brez pomena — le eno čuti, da ni delal prav, ker se ni oziral nikoli v neskončno nebo... Dozdeva se mi, da je mislil knez tisti trenutek misli stotih in stotisočih — tudi moje misli.“

Snel je klobuk in si z robcem otrl čelo, ki je bilo potno navzljc mlačnemu zraku.

„Da, na to neizmernost, na to veličastvo pozabi človek tako rad in tako često na tisto, kar je onstran te neizmernosti, in na smrt misli tako malo — a glej, kamor koli se ozrem okoli sebe, povsod vidim njene stopinje, njen mrzli dih čutim povsod.“

Z nekakim tesnim čustvom sem gledal tja po polju. Zazdelo se mi je, da res stopa smrt ob nama, pripravljena, da zavihti koso. V duši mi je postalo težko in bolno.

„Da, vidim jo, čutim jo — okoli sebe, v sebi, vsepovsod... Treba se bo pripraviti...“

Nekaj tako velikega in skrivnostnega je zvenelo iz teh besed, da mi je bilo, kakor bi se moral pobožno odkriti in glavo povesiti globoko pred skrivnostjo, ki hodi z nama po tistem polju in ki jo

je jasno čutila njegova duša in jo je že začela umevati; moja jo je šele slutila od daleč, nejasno in z bojaznijo.

Nekaj tednov pozneje smo ga pokopali.

Tudi takih večerov, kakor je bil na polju, ko se poslavlja mlada duša od življenja in se izroča smrti, človek ne pozabi zlahka.

Na popotovanju po Ogrskem sem zgrešil nekoč v pusti pot. Dan se je nagnil in ob tihem večeru sem stopal sam po neznani širni ravnini.

Vse naokrog je bilo mirno. Nad menoj je sanjalo nebo. Ni bilo oblačno, a zrak je bil nasičen in zgoščen in zvezde so se videle le nejasno, kakor bi potrepetavala trudna očesca visoko tam gori. Lunin ščip je bil ovit s paro; lil je le slabo in hladno svetlobo na svet in na naravo božjo, ki je sanjala tiho in pokojno kakor v težki utrujenosti.

Vsa pokrajina je bila pusta in žalostna. Nikjer hiše, nikjer drevesa... le tam na obzorju se je nekaj črnilo, kakor temen rob gorovja ali gozda.

In stopal sem sam po pokrajini, tuj in neznan — poznal nisem ne steze ne poti. Neprijetno in tesno mi je bilo pri srcu. In čim dalje sem šel, tem hujši nemir, tem večja groza sta se mi vsesavala v dušo. Dozdevalo se mi je, da je vsa ta krajina mrtva in prekleta, da stopam čez grobove. V

temni noči se dvigajo vse naokrog gomile: pošastna znamenja stoje na njih, ne križi, ampak znamenja hudodelstev in umorov in prekletstva. A ko se jim bližam, beže pred menoj kakor Kajn in izginjajo v nedogled.

In sredi tihe noči, sredi puste, ob nevidnih grobovih sem si priznal bolečino, da je moje življenje prav tako prazna in mrtvaško žalostna pustinja. Vse je mrtvo v tem življenju — vse vzore sem pokopal, vse velike ideje in veličastne naklepe sem položil v globok grob, podrl sem oltarje svoje duše, sveta znamenja sem zdrobil in večno luč sem ugasil.

In zdaj stopam v temni noči po mrtvi puščavi, ki trepeta nad njo obup in prekletstvo. Ne poznam ne cilja svojemu potovanju ne steze, ki naj bi stopala po nji moja noga...

Neizrečena teža mi je legla na srce, kakor bi se bil spustil nanj otožni angel Azrael, da si odpočije od težkega, žalostnega dela.

In ob tihem, mrtvaško mirnem večeru sem ustavil korak sredi puste ravnine. In iz globočine duše sem zajokal bolno in vroče za izgubljenimi cilji, za zgrešenimi stezami k jasnim zvezdam.

Tudi takih tihih večerov človek ne pozabi lahko, zajedo se mu globoko v spomin.

In še en tih večer mi vstaja pred dušo.

Tiha, mirna noč bo zunaj. V sobah bodo hodili ljudje po pr-

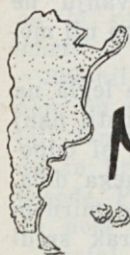
stih, šepetaje bodo govorili drug dugemu skrivnostne besede, na pol pretrgane stavke. Na mizici ob postelji bo gorela sveča. Mož z izmučenim, bledim obrazom, ležeč na postelji, bo upiral pogled, poln hrepenenja in nemira, v razpelo v kostenih rokah.

Le to znamenje bo imelo zanj še pomen, vse drugo okrog nje-ga mu bo tuje, brezpomembno; vse: tihi večer zunaj v naravi božji, ljudje, ki hodijo iz sobe v sobo v tesnem pričakovanju nečesa velikega, naklepi in načrti, ki jih zapušča neizvedene, misli, ki jih še ni domislil do konca, vse to se mu bo dozdevalo tedaj tuje in ničevo.

Mogoče obrne še za trenutek oko nazaj v življenje, morda prehodi še enkrat vso težko pot, ki ga je upehala in izmučila na smrt, nemara premisli še vse skrbi in dela polne dni, se spomni še enkrat raznih tihih večerov v odbeglih časih, a tudi vse to mu bo tedaj tuje in tako oddaljeno od njega, kakor da ne bi bil preživel vsega tega on.

Pomen bo imel zanj le tedanji trenutek, le tisti večer bo važen zanj, tisti tihi večer, ki mu naj ne bo prehod v dolgo težko noč, ampak mu bodi začetek novega jasnega dne...

Ksaver Meško

Med nami v Argentini

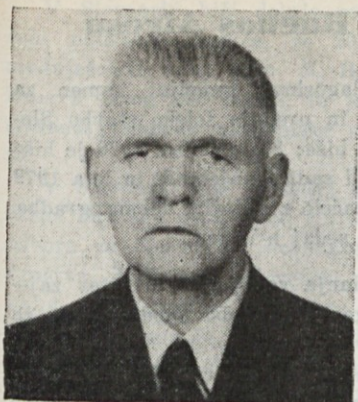
ŽUPNIK ANTON STANONIK NAS JE ZAPUSTIL

Na praznik Marije Pomagaj, 24. maja, je ob 17,30 pred vrati bolnišnice „Posadas“ v Villa Sarmiento, Ramos Mejía, umrl duhovnik ljubljanske nadškofije Anton Stanonik. Za dela ga je srčna kap. Zjutraj je še maševal redovnicam v bližnjem samostanu, pa se je med mašo čutil

slabega, da so ga po maši peljali domov. Popoldne so ga sorodniki peljali v bolnišnico, v katero pa ni več prišel živ.

Pogrebno somaševanje argentinskih in slovenskih duhovnikov, 16 po številu, je vodil škof iz Morona msgr. Justo Laguna, pokojnikov lik pa je

Rajni župnik A. Stanonik

med sv. mašo očrtal delegat slovenskih dušnih pastirjev v Argentini msgr. Anton Orehar. On je tudi opravil v slovenskem jeziku pogrebni obred na pokopališču v Moronu. Pogrebne sv. maše in opravila ob grobu se je udeležilo veliko rojakov.

Rajni Anton Stanonik je bil rojen 29. maja 1896 na Trati v Poljanski dolini. Gimnazijo je opravil v Škofovih zavodih v št. Vidu. Med prvo svetovno vojno je bil vojak. Ob koncu vojne je vstopil v semenišče v Ljubljani, kjer ga je škof Anton B. Jeglič posvetil v duhovnika 29. junija 1922. Novo mašo je imel na Brezjah pri Mariji Pomagaj. Sedaj je na njen praznik umrl v Argentini.

Kaplanoval je v Toplicah pri Novem mestu, v Starem trgu na Kočevskem in v Vodicach v kamniški dekaniji. Potem je odšel za župnika v Zgornji Tuhinj. Od tam so ga leta 1941 Nemci pregnali na Hrvaško. Ko se je vrnil v Ljubljano, je prev-

zel župnijo Turjak. Maja 1945 se je kot begunec umaknil na Koroško, od tam pa je bil prepeljan v begunsko taborišče v Monigo pri Trevisu v Italiji. Po nekaj mesecih je šel po posredovanju beneškega patriarha kard. Piazza skupaj z drugimi 10 slabotnimi duhovniki med slovenskimi begunci v duhovniško okrevališče Arco di Trento. Za nekaj let je šel nato delovat v Španijo, potem pa prišel v Argentino. Nadškof iz La Plate, msgr. Solari ga je nastavljal za kaplana v Villa Ballester. Veliko let je nato deloval kot kurat v bolnišnici Haedo. Tam je ostal vse do upokojitve, ko se je naselil pri svoji nečakinji, še do zadnjega pa je rad pomagal z maševanjem na argentinskih župnijah v Ramos Mejía in Haedo.

Ves čas je tudi sodeloval v slovenskem dušnem pastirstvu, zlasti kot priljubljen spovednik v slovenskih verskih skupnostih v Ramos Mejiji in v San Justu.

Po značaju je bil tih in skromen, priljubljen pri vernikih in sobratih duhovnikih, v katerih družbo je rad zahajal. Zvesto se je udeleževal mesečnih sestankov slovenskih duhovnikov v Buenos Airesu. Tudi na sestanku v aprilu je bil navzoč. — Naj počiva v miru!

A. O.

Žegnanje v Slovenski hiši v Buenos Airesu

V nedeljo 25. maja je bilo žegnanje v Slovenski hiši, ker je bil prejšnjo soboto, 24. maja, praznik zavetnice cerkve Marije Pomagaj. — Ob 11,30 je bilo v cerkvi somaševanje. Z delegatom msgr. Antonom Oreharjem so somaševali krajevni dušni pastirji: Matija Lamovšek, Ladislav Lenček, dr. Alojzij Starc, Jože Škerbec, France Bergant in Janez Cukjati. Med sv. mašo, h kateri so prihiteli rojaki iz vseh predelov Vélikega Buenos Airesa, je pel „Gallus“ pod vodstvom dr. Julija Savellija.

Po maši so rojaki posedli okrog miz v véliki dvoran za skupno kosilo. Po kosilu je msgr. Orehar govoril o grajenju Slovenske hiše in o življenju v njej. Potem sta bila 2 krajša filma o avstrijskem špitalskem begunskem taborišču in o nekaterih zadnjih slovenskih prireditvah v Argentini, za sklep pa je bila pobožnost v cerkvi: pete litanije Matere božje, posvetilna molitev in blagoslov.

Iz poročila o gradnji

Na cvetno nedeljo leta 1954, 1. aprila, so slovenski dušni pastirji povabili rojake za nakup zemljišča Slovenske hiše; 5. julija 1954 je bila že podpisana kupna pogodba; 25. novembra 1956 je škof Rožman blagoslovil začasne prostore; 8. julija 1962 je bila blagoslovitev temeljev dvoriščne stavbe; 7. maja 1967 je bila blagoslovitev (dograjene) omenjene stavbe; 25. dec. 1971. je msgr. Ore-

har blagoslovil temeljni kamen za cerkev in prednjo šolsko stavbo Slovenske hiše; 8. decembra 1978 je hišo zapustil zadnji najemnik in leta 1979 se je začelo z zadnjim delom zgradbe, ki gre sedaj h koncu.

Sedanja zadnja preureditev zajema: gostinsko sobo spodaj, sobo za stanovanje gospe, ki varuje hišo, razširitev dosedanje kuhinje, zgraditev male obednice, ureditev večje obednice za goste, zravnvanje pročelja hiše, položitev novih plošč na dvorišču in nekaj drugih prituklin.

Življenje v Slovenski hiši

V Slovenski hiši so: cerkev Marije Pomagaj, šola, pisarne, sedež ustanov in organizacij, seje in sestanki, proslave, uredništva in uprave listov, npr. Oznanila, Duhovnega življenja z Božjimi stezicami, Svobodne Slovenije, Glasa SKA, Meddobja...

V cerkvi Marije Pomagaj so vse naše večje verske prireditve: veliko-nočni obredi, polnočnica, maša za protikomunistične žrtve vsako leto junija, prvo sv. obhajilo, birma, začetne in sklepne šolske sv. maše, nedeljska maša ob 9,30, čez teden ob 19. Krstov je bilo doslej 335, porok 67, birmanih od leta 1973 334, prvo-obhajancev 500. — Tu so mesečne mladinske sv. maše in dve nedelji na mesec rekolekciji za člane KA. Od tu nosijo dušni pastirji bolnikom sv. obhajilo.

V Slovenski hiši deluje osnovna šola nadškofa Jegliča, že 20. leto srednješolski tečaj rav. M. Bajuka, letos z okrog 200 dijaki, tu je tudi slovenski oddelek ukrajinske univerze.

V Slovenski hiši je sedež slovenskega dušnega pastirstva, Narodnega odbora za Slovenijo, Slovenske KA, društva Zedinjena Slovenija, Slov. katol. akademskega društva, Slov. fantovske zveze in Slov. dekleške organizacije, Zveze slov. mater in žena, Vincencijeva konferenca, hranilne in podporne ustanove Čebelica, društva Vestnik in Tabor, sklada pri dušnem

pastirstvu, Slov. gledališča Buenos Aires in odbora za Slovensko hišo.

V Slov. hiši so razne proslave: Kristusa Kralja, letno 3 šolske proslave, proslava Brezmadežne, proslava junakov, narodnega praznika in slovenske zastave, misijonske nedelje; koncerti, igre, razstave, predavanja, duhovniški sestanki, zbori, zborovanja, mladinski fesftivali, seje in sestanki raznih ustanov in organizacij ipd.

Slovenska hiša je duhovno, narodno in kulturno središče vse organizirane slovenske skupnosti v Argentini.

G O S P O D A R S T V O S L O V E S K E H I Š E V B U E N O S A I R E S U
O D 1. M A R C A 1 9 7 9 D O 3 0. A P R I L A 1 9 8 0

DOHODKI

darovi dobrotnikov	\$ 12.389.330
cerkvene nabirke za Slovensko hišo	" 1.361.240
dobiček žegnanja '79	" 1.098.500
razno	" 953.290
čisti dobiček I. avtomobilskega srečolova 1979	" 15.512.290
odškodnine za uporabo pisarn, dvorane, šolskih prostorov ...	" 5.776.200
zamenjava materiala	" 5.963.000
daslej prodane srečke:	
a) denarnega srečolova '80	" 11.090.000
b) II. avtomobilskega srečolova '80	" 30.375.000
s k u p a j d o h o d k i	\$ 84.518.850

IZDATKI

vzdrževanje poslopja: streha, barve, ključavnice, žarnice ...	\$ 283.740
uprava: telefon, luč, davki, zavarovanje, čiščenje	" 6.278.149
inventar: mize, stoli	" 3.690.000
dozidavanje	" 124.783.940
s k u p a j i z d a t k i	\$ 135.035.829

Pregled:

izdatki	\$ 135.035.829
dohodki	" 84.518.850
primanjkljaj	\$ 50.516.979

kvitje primanjkljaja:

gotovina 30. 4. 79	\$ 4.277.647
posojilo v Čebelici	" 46.239.332
skupaj	\$ 50.516.979

Romanje v Luján

Na drugo majsko nedeljo, 11. maja, je romalo v Marijino božjepotno svetišče v Luján okrog tri tisoč rojakov. Letos je 350-letnica češčenja Matere božje v Lujanu. Lujanska Marija je glavna zavetnica argentinskega naroda in Luján je najbolj obiskovana božja pot v Argentini.

Slovenski romarji so bili seveda iz Vélikega Buneos Airesa, manjše skupine in posamezniki pa so prišli tudi iz Rosaria, z Bariloč, Kordove in Miramara ter morda še od kje drugje.

Romarsko mašo je ob 10. uri daroval Anton Orehar. V pridigi je govoril o geslu marijanskega leta v Argentini: Po Mariji k Jezusu. Poudarjal je pomen mašne daritve in udeležbo rojakov pri slovenskih mašah. Med mašo je bilo ljudsko petje, ki ga je pri orglah spremljal organist G. Brijel Čamernik. Mašni napovedovalec je bil bogoslovec Jože Repovž ml., berili sta brala učiteljica

Mija Markež in lic. Marjan Schifferer. Od jutranjih ur je spovedovalo več slovenskih duhovnikov.

Po opoldanskem okrepcilu se je začela popoldanska pobožnost — ob 13,45: pesem, pridiga žpk. Mirka Mazore o češčenju Matere božje, procesija okrog trga pred baziliko, pete litanije Matere božje in blagoslov z Najsvetejšim. V procesiji so se zvrstili za križem in zastavami šolski otroci z učiteljstvom, moške in fantje, kip lujanske Marije, številne narodne noše, podoba Marije Pomagaj, ministranti, duhovniki, redovnice, dekleta in žene.

Občni zbor Počitniškega doma

26. aprila je bil v Slovenski hiši občni zbor novega dobrodelnega društva Počitniški dom dr. Rudolfa Hanželiča, kateremu je rajni Hanželič prepustil z oporoko celotni Počitniški dom z nalogo, da nadaljuje njegovo delo. V odboru so: France Rant (predsednik), dr. Alojzij Starc, Rudolf Smersu, Ivan Makovec, Jože Mari-

nič, France Vitrih, Nace Grohar, Tone Truden, dr. Jože Krivec, Ivan Jerman in France Petkovšek.

Likovna razstava SKAD-a

Odbor Slovenskega katoliškega akademskega društva je priredil V. likovno razstavo v mali dvorani Slovenske hiše. Razstavljali so Marjeta Dolinar, Helena Fink, Marko Jerman, Magda Klemenc, Monika Rant, Lučka Voršič, Magda Zakrajšek, Marko Fink in Jaka Kočmur. Razstava je bila odprta od 12. do 20. aprila.

80-letnica župnika Lamovška

V nedeljo 27. aprila so rojaki iz Castelarja, Morona in okolice, ki tvorijo pristavsko versko skupnost, praznovali 80 letnico svojega dušnega pastirja Matija Lamovška. Ob 11 je bila zahvalna maša. Z jubilentom so somaševali msgr. Orehar, ki je

tudi pridigal, dr. Alojzij Starc, Janez Pintar in Mirko Mazora. Pel je mladinski zbor pod vodstvom ge. Anke Savelli-Gaser. Po maši je bila proslava, ki so jo priredile vse organizacije, ki delujejo na Pristavi, nato pa skupno družinsko kosilo.

20-letnica Doma v Carapachayu

Slovenski dom v Carapachayu je v nedeljo 4. maja slavil 20-letnico svoje ustanovitve. Spored je zajel ob 11,15 dviganje zastav, ob 11,30 somaševanje msgr. A. Oreharja, Matije Borštnarja in Janeza Cukjatija ob ljudskem petju (pri harmoniju lic. Terezka Žnidar), skupno kosilo, srečolov, ob 16 kulturni program: pozdrav predsednika Doma Jožeta Markeža, govor predsednika NO Miloša Stareta in nastop učencev Jurčičeve šole ter mladine. Spored je povezoval Aleksander Pirc.

Čut za skupno Cerkev

Konec aprila je papež sprejel zastopnike raznih duhovnih laičkih skupnosti, ki so se zbrali v Rimu. V nagovoru je posebej poudaril čut za skupno Cerkev. „Vsako od vaših gibanj je del Cerkve“, je rekel papež udeležencem srečanja, ki ga je pripravil papeški svet za laike. „Vendar nobeno gibanje ne sme nasproti drugemu tako nastopati, kakor da bi bilo samo ono, ki prinaša pot do zaželene prenove krščanskega življenja. Če to

dela, si samo pripravlja neuspeh. Svoje cilje bo zgrešilo, izgubilo moč, ker bo ostalo samo.“

Sicer pa je papež zelo poudarjal, kako potrebna so takšna laička gibanja za duhovnost. „Cerkev vas potrebuje, da bo svet spet odkril pomen duhovnih vrednot. Ljudje morajo spet odkriti človečansko in versko modrost svojih narodov, prežeti svoje življenje z duhom evangelija in priznati dostojanstvo slehernega človeka pred Bogom, našim skupnim Očetom, kar je temelj bratstva med ljudmi.“

Novice IZ SLOVENIJE

Zasedanje JŠK

17. aprila so jugoslovanski katoliški škofje končali redno pomladansko zasedanje svoje konference. Prvi dan zasedanja, 15. aprila, je bil namenjen srečanju škofov z višjimi redovnimi predstojniki. Razpravljali so o listini apostolskega sedeža glede načel o razmerju med škofi in redovniki v Cerkvi.

Škofje bodo napravili ustrezne korektive, da bi študentje verskih šol kot vojni obvezniki uživali enake pravice kakor drugi študentje. Prav tako bodo zahtevali spoštovanje pravic vernikov v tistih bolnišnicah, kjer je duhovniku vstop otežen ali celo onemogočen.

1.500-letnico rojstva sv. Benedikta, zaščitnika Evrope, bodo proslavili tako v Sloveniji kot na Hrvaškem. Izdali bodo posebno pastirsko pismo in ustanovili odbor za proslavo.

Za podpredsednika JŠK je bil izvoljen nadškof Šuštar.

Nadškof Šuštar pri papežu

24. aprila je papež Janez Pavel II. sprejel v avdienco ljubljanskega nadškofa Šuštarja. Nadškof je vr-

hovnemu poglavarju Cerkve izrazil vdanost in povezanost slovenskega naroda z apostolskim sedežem, papež pa se je živo zanimal za življenje in rast Cerkve v Sloveniji. Avdienca je trajala 20 minut. Vse Slovencem v domovini, v zamejstvu in zdomstvu je papež podelil poseben blagoslov.

Nadškof Šuštar je obiskal tudi državnega tajnika kardinala Casarolija in podtajnika Silvestrinija, prefekta kongregacije za škofo kardinala Baggia in prefekta kongregacije za duhovščino kardinala Oddija. Zvečer se je nadškof srečal v Sloveniku s slovenskimi teološkimi profesorji, ki delujejo v Rimu, in s študenti Slovenika.

Duhovni poklici v Kerali

V indijski državi Kerala je pravi razcvet duhovniških in redovniških poklicev. Od 8.000 indijskih bogoslovcev jih je kar 6.000 iz te zvezne države, od 10.000 indijskih katoliških duhovnikov jih je 6.000 doma iz Kemale in od 44.000 indijskih redovnic jih je 32.000 iz Kemale. Glavno mesto te države je Trivandrum.

SVETOVNE NOVINE

Benediktinci v našem času

Ob 1500-letnici rojstva sv. Benedikta, očeta zahodnega meništvja, je na svetu 752 benediktinskih samostanov in 19.324 članov tega reda. Moških samostanov je 345 z 10.324 menihi, ženskih samostanov pa je 307 z 8.990 redovnicami.

V Evropi je 211 moških in 277 ženskih samostanov, v Afriki 20 moških in 7 ženskih samostanov, v Aziji imajo 13 moških in 4 ženske samostane, v Avstraliji sta po 1 moški in 1 ženski samostan.

Preganjanje v Rusiji

Preganjanje „verskih disidentov“ se nadaljuje. Pred kratkim so zaprli enega izmed ustanoviteljev odbora za priznanje pravic vernih, Viktorja Kapitančuka (35). Ženi so sporočili, da bo gotovo obsojen na 3 leta ječe. Sergeju Jermolajevu (20), ki je bil konfiniran za 3 leta v Hankovu ob mongolski meji, so zagrozili s 6 meseci zapore v samici, ker ni hotel pričati zoper prijatelja Aleksandra Ogorodnikova, ki je švedno zaprt pri Leningradu.

Nizozemska

Na zadnji škofovski konferenci so nizozemski škofje ustanovili dve komisiji, kot so se za to dogovorili na posebni sinodi nizozemskih škofov v Rimu. Prva komisija je namenjena reševanju razmer na visokih teoloških šolah, konviktih in semeniščih, druga pa ima nalogo raziskati možnosti za delo pastoralnih asistentov in sploh laikov v Cerkvi, da bi ga uskladili s sklepi posebne sinode.

Patriarh posređoval za Dudka

Estonski pravoslavni metropolit iz Tallina se je marca ustavil na Dunaju. Ob tej priložnosti je potrdil novice, da se je ruski pravoslavni patriarh zavzel za zaprtega pravoslavnega župnika Dimitrija Dudka. Patriarh je vprašal, kaj mu pravzaprav očitajo. Odgovorili so mu, da je Dudko v preventivnem zaporu in da v času preiskave ne morejo dajati o njem nikakršnih podatkov. Dokler Dudka česa ne obtožijo, patriarh ne more župniku dati nobene pravne pomoči.

Iz Kijeva poročajo, da so se razni menihi ponovno obrnili na Brežnjeva

s prošnjo, naj oblasti dovolijo delovanje samostana v znamenitih Kijevskih jamah. Samostan, ki izvira iz 11. stoletja, so 1929. leta zaprli, med okupacijo Ukrajine leta 1941 pa so ga mnogi menihi zasedli in oživili. Leta 1961 so jih oblasti iz njega izgnale. Od leta 1977 se mnogi spet zavzemajo za odprtje. Protestirali so zoper izjave nekaterih državnih uradnikov, da v jamah „nihče več noče prebivati in da so jih menihi sami zapustili.“

Prošnjo so poslali Brežnjevju tudi litvanski katoliški verniki zaradi cerkve v Klajpedi. Z dovoljenjem oblasti so jo zgradili v letih 1956-1960. Po otvoritvi so jo zasegle oblasti. Verniki zahtevajo, naj jim jo vrnejo.

Število bogoslovcev v Nemčiji

Število bogoslovcev v Zahodni Nemčiji je lansko leto v primerjavi s prejšnjim letom poraslo za 7 odstotkov. Zdaj je v bogoslovnih seminarijih 2335 bogoslovcev. Najmanj jih je bilo leta 1972, sedaj pa se že 7 let število stalno veča. Vendar je porast še premajhna. Novomašniki (lani jih je bilo le 164 za vse škofije v Zahodni Nemčiji) ne morejo zapolniti vseh vrzeli, ki nastajajo s smrtjo duhovnikov.

Molitev k sv. Benediktu

Odlomek molitve Josepha Follieta:
Veliki sv. Benedikt!, oče zahodnega meništva, zavetnik evropskih narodov! V tvoji osebnosti se je združilo vse, kar je naredilo evropsko

kulturo: grška logika, rimski red, judovski ogenj, vzhodna pobožnost. V tebi se srečujeta preteklost in prihodnost. Umirajoče rimsko cesarstvo te je oblikovalo, nastopajoči Evropeji si postavil temelje. Nisi mislil na gradnjo evropske skupnosti, ustanavljal si meniško skupnost. Dal si ji čudovita pravila: poudaril si veselje do telesnega in umskega dela, smisel za red in svobodno sprejeto disciplino, potrebo osebne molitve in skupne prošnje k Bogu, hrepenenje po edinosti in življenje mirnega sožitja. Vse to si povezal z melodijo gregorijanskega petja.

V Evropi nobena reč ne gre več prav. Države gledajo le same nase, ne mislijo več evropsko. Mednarodna napetost nas zbudi, vsaka pomiritev pa takoj uspava. In spet pridejo na dan stare koristi na račun drugih narodov. Tako se v izobilju spet začne nja popoln propad evropske celine in nanjo legajo sile sovjetskega, ameriškega, jutri pa že tudi sile kitajskega ljudstva.

Sveti Benedikt, če bo šlo tako, bo Evropa propadla. Izprosi nam pravo pamet, in plemenito vztrajnost v dobrem. Izprosi nam, da bomo živeli, kot je prav, v vsakem pomenu besede. Vsem našim državnikom pa izprosi še dodatno mero modrosti, ki jo potrebujejo.

Versko življenje italijanskih otrok

Zelo razširjeni italijanski katoliški tednik „La famiglia cristiana“ prinaša podatke ankete o verskem življenju italijanskih otrok v staro-

sti od 8. do 12. leta. Iz njih je razvidno, da starši malo sodelujejo pri verskem oblikovanju otrok. Samo 9% otrok se z očetom ali materjo pogosteje pogovarja o verskih vprašanjih, 61% pa nikoli. Skupna molitev v družini je skoraj nepoznana. 64% otrok hodi redno k nedeljski maši, toda samo 20% staršev jih na tej poti spremlja. Zjutraj in zvečer pa redno moli četrtnina otrok.

Menihi na gori Atos — bolj spravljeni?

Pred kratkim je obiskalo zastopstvo carigrajskega patriarhata v meniški republiki na gori Atos pri Solunu. Pomladitev meniških vrst v atoških samostanih je privedla tudi do večjega razumevanja za ekumensko delo. Zaradi srečanja patriarha Atenagore s papežem Janezom XXIII. in Pavlom VI. po nekaterih samostanih doslej niso hoteli več pri božji službi niti moliti za carigrajskega patriarha. Med mladimi menihi je opaziti precej zanimanja za odpravo „duhovne osamelosti atoškega meništv“ in za sodelovanje pri dogajanjih v pravoslavnih Cerkvah in sploh v krščanstvu.

Novi berlinski škof

25. aprila je papež za novega berlinskega škofa imenoval Joahima Meisnerja, pomožnega škofa, ki je doslej pomagal apostolskemu administratorju vzhodnonemške administrature Erfurt-Meiningen, ustanovljene leta 1973.

Novi nadškof bo odslej vodil oba dela berlinske nadškofije, vzhodnega in zahodnega, kot je to delal njegov prednik kardinal Bengsch, ki je umrl decembra lani. Meisner se je rodil v Wroclavu leta 1933. Tedaj je del šlezije pripadal Nemčiji. Duhovnik je postal 1962, škofovsko posvečenje pa je prejel 1975.

Pornografija na Danskem

Upanje Dancev, da bo pornografija, če odpravijo prepoved, sama od sebe počasi izginila, se je popolnoma izjalovilo. Nasprotno, trgovci jo še bolj izkoriščajo za svoj dobiček in je zavzela že takšen obseg, da so se vse stranke odločile za ponovno prepoved. V danski skupščini se je pokazalo, da vse stranke obsojajo zlasti izrabljanje otrok v pornografske namene. Zastopnica krščanske ljudske stranke Inge Krogh je nastopila zoper vsako pornografijo, ker pomeni cnečaščenje ženskega dostojanstva.

Pravoslavna Cerkev pod nadzorstvom

Ruski list Vestnik, ki izhaja v Parizu, je pred kratkim objavil uradno poročilo sovjetskega sveta za odnose z veroizpovedmi iz leta 1974. V njem je opisano tudi nadzorstvo, ki ga izvaja vlada nad sklepi sinode ruske pravoslavne Cerkve. Preden pride kakšna točka na spored razprave na sestanku vodstva Cerkve, jo morajo sporočiti vladnemu svetu in z njim urediti, v kakšnem okviru sme potekati razprava.

KJE JE KAJ

UVODNIK	Bodómo luč v družini, v skupnosti, v svetu! (Milan Magister)	385
IZ ŽIVLJENJA CERKVE	V marijanskem letu smo! (Božidar Bajuk) 388 Apostolska pot Janeza Pavla II. v Afriko (A S) 401 Molitveni namen za julij (J. Roblek)	407
CERKEV V SLOVENIJI	Prvi intervju nadškofa šuštarja z Družino . 392 Duhovnik in narod (Franček Križnik)	409
	„Naša luč“ o raj. duhovniku F. Križniku ... 414 SedANJI slovenski trenutek (Naša luč)	415
SODOBNA VPRAŠANJA	„Smrt Boga vodi v smrt človeka“ (Družina) 404 Kako pridobivajo komunisti s o mi šlj enike? (Rudolf Smersu)	417
	Pomanjkanje in lakota v Latinski Ameriki (Franc Gnidovec)	420
V DRUŽINI	Bolnik v družini (Vital Vider)	425
	Verska oskrba bolnikov v družini	429
ZA MLADINO	Samostojnost, resnost in veselje (M. Komar) 430 Iz odprtega pisma enemu naših mladih Zorko Simčič)	432
LEPOSLOVJE	Človek ne živi samo od kruha (Milena Merlak) 386 Na zadnji del binkoštno noči (Vladimir Kos) 387 Evharistično slavlje, Blagor ubogim (Vladimir Truhlar)	390
	Ob tihih večerih (Ksaver Meško)	433
NOVICE	Med nami v Argentini	438
	Novice iz Slovenije	444
	Svetovne novice	445

Malo za šalo, malo zares

Turistični vodič je v švici opozoril turiste na večkratni odmev, ki se je v neki dolini odbijal od gora.

Neki ameriški turist je rekel: „To sploh ni nič. Če jaz v svoji lovski koči v Rocky Mountains zvečer zakličem: „Halo, vstani!“, me odmev po osmih urah zbudi iz spanja.“

— — —

„Ali si slišal, kaj je naredil Jure? Šel je delat!“

„Ne?! Saj sem vedno trdil, da je za denar vsega zmožen.“

— — —

Dva moža, katerih ženi sta bili na počitnicah, se srečata in si zauzata težave.

„Kako pa ti napraviš, ali si skuhaš sam?“

„Kupil sem kuharsko knjigo, a se mi nič ne posreči.“

„Razumem, vse je tako komplificirano.“

„Seveda, vsak recept se začne: Vzemite čist krožnik...“

— — —

V zaporu: „Zakaj si ti notri?“

„Ker me ne puste ven.“

DUHOVNO ŽIVLJENJE

je slovenski verski mesečnik, ki ga izdaja konzorcij (msgr. Anton Orehar); urejuje uredniški odbor.

Editor responsable: msgr. Antonio Orehar — Ramón L. Falcón 4158, 1407 Buenos Aires, Argentina.

Registro de la propiedad Intelectual No. 1.313.507

Tiska Vilko s.r.l., Estados Unidos 425, 1101 Buenos Aires, Argentina.

POVERJENIKI

ARGENTINA: Dušnopastirska pisarna, Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires.

ZDA: Rev. Julij Slapšak, 6019 Glass Ave., Cleveland, Ohio 44103, USA.
Slovenska pisarna, Baragov dom, 6304 St. Clair Ave., Cleveland 3, Ohio 44103, USA.

KANADA: Ivan Marn, 131, Treeview Drive, Toronto 14, Ontario, Canada.

TRST: Marijina družba, Via Risorta 3, Trieste, Italia.

ITALIJA: Zora Pščanec, Riva Piazzutta 18, Gorizia, Italia.

AVSTRIJA: Naročnino pošiljajte Mohorjevi družbi v Celovec.

NAROČNINA

Letna naročnina v Argentinini in obmejnih državah je 98.000 pesov; v ZDA in Kanadi 25 dolarjev; v Avstriji 300 šilingov; v Italiji 20.000 lir; drugje protivrednost dolarja.

DENARNA NAKAZILA NA NASLOV:

Antonio Orehar, Ramón Falcón 4158
1407 Buenos Aires, Argentina.

Zunanja in rotranja oprema DŽ
in BS: Stane Snoj.

Poslušaj rada nas, Gospa,
Marija, Mati blažena,
zato zaupno tudi zdaj
te prosimo usmiljenja.

Pomagaj, ko nas vara svet,
zastira jasni nam pogled,
da ne zgrešili bi poti,
ki k tebi, Mati, v raj drži.

Pomagaj, ko bolezen stre
nam zdravje, vzame sile vse;
izprosi našim dnevom mir,
odpri nam božje luči vir.

Ko pride smrt, ob strani stoj
in vzemi k Sinu nas s seboj,
naj vsi v veselje blaženo.
ob tvoji roki pridemo

Trojica sveta srečno vso
odela te je z milostjo;
Očetu, Tolažitelju
in Sinu tvojemu vsa čast. Amen.

Bogá, ki zemlja ga časti,
nebo in morje ga slavi,
vladarja stvarstva trojnega
Marija nosi skritega.

Naročje je brezmadežno
objelo njega, ki pojó
mu sonce, mesec, zvezd sijaj
in služijo mu vekomaj.

Rodovi vsi so čakali,
da se Odrešenik rodi;
po moči Svetega Duha
se učloveči Kralj sveta.

Naj, Jezus, tebi slava bo,
ki iz Device rojen si,
Očetu, Duhu Svetemu
od vekomaj do vekomaj. Amen.

(Pesmi k prvim večernicam in k uri
bogoslužnega branja v molitvenem bogoslužju
v čast Materi božji.)

